

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 131, ЧИСЛО 20, П'ЯТНИЦЯ, 17 ТРАВНЯ 2024 РОКУ

1893

Vol. 131, No. 20, FRIDAY, MAY 17, 2024

\$2.00

Наступ росіян на Харківщині

КИЇВ. – За останні дні російські війська досягли невеликих, але важливих успіхів уздовж кордону в Харківській області.

Вони просунулися вглибину території лише на кілька кілометрів, але захопили площу близько 100 квадратних кілометрів території України. Влада заперечує проблеми з фортифікаціями, пояснюючи, що їх збудували подалі від кордону. Росія стверджує, що її війська увійшли в прикордонне місто Вовчанськ. Українські військові кажуть, що за Вовчанськ все ще йдуть бої. Путін публічно заявив про намір створити буферну зону в Харківській області для захисту російських територій від ударів української артилерії. Але Україна, як виявилось, була погано підготовленою до цього. Росія щогодини випускає по місту близько 50-60 снарядів. А ще є бомби-планери, які випускають з російських літаків за десятки кілометрів від лінії фронту далеко поза зоною дії українських ППО.

Відкриття нового фронту на півночі розпорошує і так обмежені ресурси України. Через зволікання США з наданням військової допомоги українські війська втратили боєприпаси.

Наступ на Харківщині висвітлює проблеми, які сама Україна вирішує дуже повільно – мобілізація і побудова ефективних ліній оборони. Влада на критику про відсутність ліній оборони на Харківщині відповідає, що вони є на відстані від 17 до 35 кілометрів від лінії фронту. (УНІАН)

* * *

14 травня ситуація з російським вторгненням на Харківщині стабілізувалася. Про це повідомив начальник Головного управління розвідки Міноборони Кирило Буданов.

„Зараз триває фаза російської прикордонної операції в Харківській області. Сказати, що ворог має значний успіх – це неправда. Разом із тим треба пам'ятати, що ситуація доволі напружена, дуже швидко змінюється.

Тобто противник в принципі вже заблокований на тих рубежах, куди він зміг зайти, триває операція Сил оборони України з подальшої стабілізації та початку витіснення противника за межі нашої держави, – сказав він. – Що стосується Сумщини. Росіяни насправді з самого початку планували подібну операцію і в цій

(Закінчення на стор. 2)

ХРОНІКА ВІЙНИ

Українські захисники завдають ворогу відчутних втрат

15 травня Сили оборони України відбили наступальні дії російських військ у районі Вовчанська Харківської області та частково витіснили ворога з міста, тривають оборонні дії у північних і північно-західних околицях.

Від початку доби російські загарбники зосереджують найбільші зусилля на Куп'янському та Покровському напрямках.

На Харківському напрямку зафіксовані три бойові зіткнення. Росіяни намагаються атакувати у напрямку Липців. Ворожа авіація завдала два удари по районах Липців і Малої Данилівки.

На Куп'янському напрямку бойові дії відбувалися в районах Стельмахівки, Синьківки, Берестового, Новогорівки, Піщаного та М'ясожарівки. Сили оборони відбили загалом 18 ворожих атак, захисники стримують натиск російської армії.

На Сіверському напрямку війська РФ проводили штурмові дії на напрямках Миколаївка – Спірне, Берестове – Спірне, Яковлівка – Роздолівка, Соледар – Роздолівка, однак успіху не здобули. Загалом ворог атакував шість разів. Ситуація під контролею Сил оборони.

На Краматорському напрямку бойові зіткнення відбувалися в районах Кліщіївки, Андріївки та Курдюмівки. Сили оборони здійснюють заходи з покращення тактичного положення на окремих ділянках.

На Торецькому напрямку загарбники здійснили два авіаційні удари по районах Дружби та Північного.

Найбільше ворожих атак відбулося на Покровському напрямку. Українські захисники дали відсіч 19 штурмовим діям російської армії. Основні зусилля війська РФ сконцентрували в районі Ново-

(Закінчення на стор. 8)

Президент України зустрівся з Державним секретарем США

Президент Володимир Зеленський і Державний секретар США Ентоні Блінкен. (Фото: Офіційне інтернет-представництво Президента України)

КИЇВ. – 14 травня Президент Володимир Зеленський зустрівся з Державним секретарем США Ентоні Блінкеном. Участь у зустрічі також узяла спеціальна представниця США з питань економічного відновлення України Пенні Пріцкер, яка входить до складу американської делегації.

В. Зеленський подякував Е. Блінкену за його візиту до України, яка є важливим сигналом стійкої та потужної підтримки України з боку США, висловив вдячність Президентіві Джозефу Байдену та його адміністрації, обом партіям і палатам Конгресу,

спікеру Майку Джонсону та всьому американському народові за нещодавнє схвалення пакета допомоги для України, адже він вкрай важливий для українських воїнів на фронті.

Президент поінформував Державного секретаря США про ситуацію на передовій, зокрема на Харківському напрямку, та першочергові потреби Збройних сил України. На зустрічі детально обговорили перспективи розширення участі США в коаліції

(Закінчення на стор. 9)

Проблеми місцевих засобів масової інформації

Олександр Вівчарик

КИЇВ. – 10 травня відбулася зустріч представників понад 20 редакцій, які долучилися до ініціативи Національної спілки журналістів України (НСЖУ) в рамках проекту „Ukrainian Media Fund“ з підтримки незалежних місцевих медіа в Україні за сприяння „The German Marshall Fund of the United States“. НСЖУ ініціювала захід, в межах якого 21 регіональна і місцева редакція отримуватимуть допомогу від Українського медіа фонду. В проєкті братимуть участь телевізійні і радіокомпанії, електронні медіа та друковані видання.

На зустрічі засновник і генеральний директор Івано-Франківської телерадіокомпанії „РАІ“ Андрій Руси-

няк зазначив: „Компанія намагається робити все, щоб не залишити аудиторію без інформування, але навчання нових кадрів тягне за собою фінансові витрати, що є тягарем для медіа“.

Головний редактор газети „Сарненські новини“ Світлана Ляшко зауважила, що нині в редакції важливий передплатний період і в цей час особливо заважає кадровий голод: „Беремо на роботу молодих студентів. А в них різний фаховий рівень. Та й не дуже вони до нас поспішають, бо рівень платні в галузі невеликий. Тому люди себе шукають в інших професіях, наприклад, йдуть у сферу логістики“.

(Закінчення на стор. 8)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Україні бракує ракет

КИЇВ. – Силам протиповітряної оборони України за останній місяць удавалося збивати лише 30 відс. ракет, запущених російськими військами, пише видання The Wall Street Journal. За останні півроку українські сили ППО збивали в середньому 46 відс. ракет, а для попереднього півріччя показник ефективності ППО становив 73 відс. Щодо дронів, які легше знищувати, зазначає WSJ, показник ефективності ППО скоротився незначно – лише на 1 відс., до 82 відс. у середньому за останні півроку. Війська РФ, пише видання, збільшили інтенсивність ракетних ударів та ударів безпілотниками по Україні – на 45 відс. за півроку порівняно з попереднім півріччям. Закінчуються боєприпаси для систем Patriot, які є найкращим захистом від атак. США та європейські союзники України роблять усе можливе для того, щоб ЗСУ отримали необхідне для захисту, наводить видання слова Державного секретаря США Ентоні Блінкена. За оцінками джерела WSJ у європейській військовій розвідці, українським військовим потрібно протриматися близько двох місяців, доки прибудуть боєприпаси та системи захисту. Війська РФ упродовж останніх місяців регулярно завдавали ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури України, а також активніше, ніж раніше, атакували Харків. (Радіо Свобода)

■ В Херсоні пошкоджено багатоповерхівки

ХЕРСОН. – 15 травня внаслідок авіаудару пошкоджені, зокрема, вісім багатоповерхівок, п'ять приватних будинків, медзаклад та дві школи, відомо, що 18 херсонців поранені. Наймолодшому травмованому – лише 15, а найстарший – 98 років. Троє отримали важкі травми, за їхнє життя продовжують боротися лікарі. „Центр Херсона. Посеред дня три російські авіобомби вдарили по житловому кварталі. Характерно для терористів – атакували людські оселі та цивільну інфраструктуру“, – повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін. (Укрінформ)

■ Сексуальне насильство з боку окупантів

КИЇВ. – В Україні на сьогодні зафіксовано 292 факти сексуального насильства, вчиненого окупантами під час повномасштабної війни. Про це повідомив уповноважений Верховної Ради із прав людини Дмитро Лубінець за результатами виступу на заході спецдоповідачки ООН Еліс Едвардс на тему сексуальних катувань під час збройних конфліктів. „Найбільше злочинів окупанти вчинили у Херсонській, Донецькій, Київській і Харківській областях“, – зазначив омбудсмен. Д. Лубінець заявив, що російські солдати не вважають ні на вік, ні на стать – вчиняють сексуальне насильство проти українських дітей, жінок, чоловіків. „Наголосив, що наш пріоритет – допомога людині, а також співпраця з відповідними органами задля фіксування воєнних злочинів та збору доказів за міжнародними стандартами. Для України важливо, аби дії злочинця були доведені та покарані“, – заявив омбудсмен. Спецдоповідачка ООН заявила про свою готовність сприяти у розслідуванні випадків сексуальних тортур та насильства через збройну агресію РФ. (Укрінформ)

■ Українки здобули третє місце

КИЇВ. – В Україну повернулася українська команда, яка представляла Україну на пісенному конкурсі „Евробачення“ у шведському Мальме. Перемогу на „Евробаченні-2024“ здобула Швайцарія, яку представляв Нето з піснею „The Code“. Українки посіли третє місце. Після виступу у фіналі учасниці сказали „Мир і свободу для України“, а частина української делегації потім з'явилася перед камерами у сорочках із закликком звільнити захисників „Азовсталі“. „Евробачення“ дивилися понад 200 млн і близько 12 тис. глядачів наживо. Український дует перед початком „Евробачення-2024“ оголосив про збір 10 млн грн на відбудову гімназії у Великій Костромці на Дніпропетровщині. (Радіо Свобода)

Євросоюз схвалив торговельний безвіз

КИЇВ. – Прем'єр-міністр Денис Шмигаль повідомив: „ЄС остаточно схвалив „торговельний безвіз“ для України. Це безмитна та безквотна торгівля ще на рік. Важлива підтримка для наших виробників, експорту та економіки. Продовжуємо інтеграцію до ЄС у прискореному темпі“. Ці торговельні заходи для України будуть застосовуватися з 6 червня 2024 року до 5 червня 2025 року та стосуватимуться тривалого призупинення всіх несплачених митних зборів і квот. Водночас також передбачені два захисні механізми для захисту ринку ЄС: посилення чинного захисного механізму, який застосовуватиметься на основі регулярного моніторингу, дозволяючи Єврокомісії застосовувати будь-які заходи за умови виконання певних умов; новий автоматичний захисний механізм, який зобов'яже Єврокомісію повторно запровадити квоти, якщо імпорту пшениці, яєць, цукру, вівса, кукурудзи, круп і меду перевищує середні обсяги,

імпортовані у другій половині 2021 року, у 2022 та 2023 роках. Європейський парламент та Рада Європейського союзу 20 березня досягли тимчасової угоди щодо подовження лібералізації торгівлі для України. Передбачалося, що імпорту мита та квоти для українського сільськогосподарського експорту до ЄС буде подовжено до 5 червня 2025 року.

Імпорту мита й квоти для української сільськогосподарської продукції були скасовані у 2022 році після повномасштабного вторгнення Росії, яке призвело до зриву поставок через Чорне море. Попри ці рішення, кілька країн ЄС (Болгарія, Польща, Угорщина і Словаччина) у квітні 2023 року тимчасово заборонили імпорту українського зерна, оскільки країни Центральної та Східної Європи зазнавали внутрішнього тиску з вимогою захистити місцевих фермерів.

Радіо Свобода

В обороні культурної спадщини

ГАГА. – В будівлі Палацу миру 14-15 травня відбулася міжнародна конференція ЮНЕСКО „Культурна спадщина та мир“.

Україну на конференції представляють заступниця міністра закордонних справ Ірина Боровець, Посол у Нідерландах Олександр Карасевич, а також експерти, які документують злочини РФ проти культурної спадщини України. „Знищення культурної спадщини під час збройного конфлікту є не лише трагедією, а й воєнним злочином“, – наголосила у промові Міністер закордонних справ

Нідерландів Ганке Брюїнс Слот. За її словами, світ став свідком знищення сотень історичних місць в Афганістані, Малі, Іраку та Сирії. І такі атаки тривають у великих масштабах з початку російського вторгнення в Україну у 2022 році. Вона зазначила, що зниклими безвісти вважаються дуже багато українських творів мистецтва та артефактів. Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну пошкоджено або зруйновано 1,062 пам'ятки культурної спадщини.

Укрінформ

Наступ росіян на Харківщині

(Закінчення зі стор. 1)

області. Станом на зараз невеликі угруповання сил вони утримують у прикордонному місті Суджа з боку Російської федерації, але ситуація допоки не дозволила їм приступити до активних дій і розпочати здійснення свого плану“.

Також К. Буданов наголосив, що ворог не відступить з зайнятих ним позицій, і Сили оборони будуть його вибивати.

Очільник ГУР запевнив, що наразі ситуація для української сторони не є катастрофічною.

Буданов вважає, що російські атаки на північному сході спрямовані на те, щоб розтягнути і без того невелику кількість українських підрозділів та відвернути їх від бойових дій на інших ділянках фронту. За його оцінкою, українські війська зможуть зміцнити свої позиції та стабілізувати фронт протягом найближчих кількох днів. Але він очікує, що РФ розпочне новий наступ у Сумській області. Українські війська намагаються перекинути підрозділи з інших ділянок фронту, щоб зміцнити свою оборону на північному сході країни, але знайти особовий склад для виконання цього завдання важко. (Радіо Свобода)

Становище аналізують міжнародні експерти

Росія почала свій наступ на харківському напрямку, це перший етап їхньої великої військової операції, кажуть міжнародні оглядачі про атаку росіян на Харківщину. „Харківська операція почалася 10 травня вранці. Російські війська діють за підтримки мінометів, ствольної та реактивної артилерії, а також авіації із застосуванням керованих авіаційних бомб“, – пише експерт Інституту вивчення війни (ISW) Джордж Баррос. Росія зосередилася на Вовчанському напрямку, а також біля Борисівки, Пільної, Красного, Гоптівки та Стрілечі.

Дослідники ISW вважають, що перший етап російської воєнної операції – це розвідка боєм і не є серйозною спробою захопити Харків. Якби російське командування мало намір захопити Харків, то російські війська, ймовірно, також атакували б з заходу та північного заходу від Харкова. За даними ISW, російські сили мають приблизно 50 тис. військових у Белгородській, Курській та Брянській областях, яких недостатньо, щоб захопити Харків.

На початку цього контрнаступу росіяни насамперед намагаються розрізати українські сили вздовж лінії фронту, яка на сьогодні складає майже тисячу кілометрів. Це може створити для них додаткові можливості, зокрема у Донецькій області.

Підходом до Вовчанська, як вважають оглядачі, росіяни намагаються заманити для захисту цього міста якомога більше українських сил, щоб потім захопити Куп'янськ, де понад півроку російські війська не можуть досягти успіху.

Крім того, у випадку успішного наступу на Харківщину росіяни спробують створити на цій території „демілітаризовану або санітарну“ буферну зону в Україні, чого Кремль прагне ще з початку 2024 року.

Масовані атаки на цивільні об'єкти можуть також посіяти паніку в Україні, що сприятиме виконанню подальших завдань російських військ, вважають в ISW. Дослідники звертають увагу, що атака на Харківщину наявно показує нагальну потребу України в ППО і закликають країни Заходу активізувати зусилля в цьому напрямку.

Дослідник Центру аналізу європейської політики СЕРА Ніко Ланге захоплюється злагодженою реакцією ЗСУ на початок наступальної операції росіян: „Україна очікувала нападів Росії на Харківську і Сумську області, вона готувалась до них і відреагувала спокійно та злагоджено у військовому, політичному та комунікаційному планах. Ми повинні зробити так само“.

Те ж питання ставить і британський військовий експерт Філіпс О'Брайн – чи дозволять США українцям у відповідь на харківський наступ збивати російські літаки у російському повітряному просторі? „Здається, росіяни здійснили кілька пробних атак. Зараз справжнє питання для адміністрації США полягає в тому, чи можна дозволити Україні завдати удару у відповідь цим атакуючим силам всередині Росії?“ – пише Ф. О'Брайн.

Німецький оглядач Юрген Наудітт пропонує країнам Заходу ввести війська в Україну для охорони білоруських кордонів, щоб українські військові, які там базуються, змогли поїхати на передову для підкріплення. „Коли Захід нарешті введе війська для охорони кордону з Білоруссю? Це дозволило б відправити українських військових на північно-східний та східний напрямки для підкріплення“, – мовиться в дописі Ю. Наудітта, який також є керуючим директором міжнародної освітньої компанії „Franchisor“. (Голос Америки)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Американець відродив швейне підприємство

Михайло Михайлинин

КРЕМЕНЕЦЬ, Тернопільська область. – Американець Крістофер Екслейн, який володіє бізнесом у сфері оренди меблів у 26 країнах світу, інвестує близько 2 млн дол. в Україну. В містечку Кременці на Тернопільщині, в орендованому приміщенні він відродив швейне підприємство з виготовлення матраців, подушок, постільної білизни. Сотні кременчан отримали роботу і тепер виготовляють речі для України та Європи. Американець сам відшукує матеріали та слідкує за якістю. Він подарував близько 5,000 матраців для біженців та в дитячі будинки для сиріт, привіз допомогу українцям в прикордонне селище Ківшарівка Харківської області. Також допомагає в облаштуванні житла переселенцям, які постраждали від війни, підтримує українські школи і дитячі садочки.

Американський бізнесмен доставив матраци та інші потрібні речі в шпиталі, українським воїнам в Авдіївку, Бахмут та Запоріжжя.

Міжнародна компанія співпрацює з українськими фабриками, де виготовляють меблі. Вона відкрила у Кременці першу крамницю, де можна придбати чи взяти на прокат ліжка, матраци, подушки, предмети декору.

Американець каже, що своєю працею він з колегами хоче допомогти у відновленні української нації та культури. Він зустрічається із студентами і

Крістофер Екслейн дарує матраци українцям.

розповідає про свій досвід, заохочує молодь залишатися жити, вчитися і працювати в Україні, берегти українські цінності.

Новий ректор Острозької академії

В Острозькій академії 9 травня обрали нового ректора, ним став Едуард Балашов. Він продовжуватиме багаторічну справу Героя України Ігоря Пасічника. Е. Балашов переміг на виборах з результатом 82.3 відс. і був єдиним кандидатом.

Ігор Пасічник (зліва) і Едуард Балашов.

Е. Балашов – доктор психологічних наук, професор, помічник ректора з міжнародного співробітництва і фандрайзингу. Займається міжнародними обмінними програмами студентів та викладачів, а також модерує лекції з генерал-лейтенантом армії США у відставці Беном Годжесом.

Ігор Пасічник керував закладом з часу відновлення – з 1994 року.

Національний університет „Острозька академія” – наступник першого вищого навчального закладу східнослов'янських народів – Острозької слов'яно-греко-латинської академії. Заснував академію у 1576 році князь Василь-Костянтин Острозький.

Хроніка відродження Острозької академії в незалежній Україні починається у 1994 році з указу Президента України.

Укрінформ

Тернопільці допомагають воїнам

Михайло Михайлинин

ТЕРНОПІЛЬ. – Завдяки матеріальній підтримці доброчинців Олега Цимблера, Сергія Кулика та інших тернопільців було придбано автомобілі для воїнів Національної гвардії та Державної прикордонної служби України. Митрополит Василій Семенюк освятив транспорт і побажав витримки та Божої опіки захисникам. Він сказав, що єпархія з початку війни передала понад 200 авто для ЗСУ, карети швидкої допомоги, автобуси для евакуації людей.

Також громади краю разом з обласною військовою адміністрацією передали 30 генераторів для Харківщини, яка потерпає від ракетних ударів. Міський голова Тернополя Сергій Надал доставив захисникам на передову 50 дронів, квадрокоптери, маскувальні сітки, пошукові прожектори, комп'ютерну техніку, домашні гостинці від тернопільців.

Ветерани з Тернопілля продовжують робити добрі справи для України. Серед них – військовий Тарас Пастух, який став переможцем у конкурсі від Міністерства у справах ветеранів України і виграв 3 млн грн для власного проекту. Він створив підприємство, на якому будуть виробляти тепло на альтернативних видах палива і продаватимуть

Митрополит Василій Семенюк передає автомобілі воїнам на фронт.

його лікарням, коледжам та іншим установам. Це буде економно і покращить стан в енергетичній системі.

Прикладом нескореності українського духу для тернопільців є жителька Заліщицької громади Катерина Галабій, яка недавно відзначила 100 років. Вона пережила Голодомор, Другу світову війну, а тепер підтримує воїнів на фронті, молиться за мир в Україні, ділиться з молоддю життєвою мудрістю, незламністю перед воєнними лихоліттями.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Платили фіктивним фірмам

ХАРКІВ. – Сотні мільйонів гривень, ймовірно, могли вкрати на будівництві фортифікацій. Як наслідок – критична ситуація на Харківщині, де активно наступає Росія. Фортифікаційні споруди, на які там витратили 7 млрд грн, виявилися неефективними. Багатомільйонні підряди Харківська ОВА зливали на підставні фірми. Зокрема, департамент Житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу укладав прямі договори на постачання деревини для укріплень із фірмами з ознаками фіктивності. Власники цих фірм мають десятки судових справ. Підприємців для військових угод шукали прискіпливо – людей небагатих, із низкою судових справ та боргами. Вікторія Смоляк, власниця „Герц індустрія”, з червня 2023 року почала заробляти на деревині мільйони. В. Смоляк має п'ять виконавчих проваджень за стягнення від банків, суди за ухилення від батьківських обов'язків. Жінка п'яною вчинила домашнє насилля над матір'ю. Нині вона працює на Дніпровському металургійному комбінаті й за дев'ять місяців заробила 116 млн від департаменту ОВА. Наталія Коваль має фірму „Сатисбуд”, через яку „прогнали” понад 52 млн. Власниця фірми теж має „букет” судових справ, зокрема, щодо позбавлення батьківських прав, знаходження в громадському місці у п'яному вигляді, вчинення домашнього насильства до чоловіка. Жінка нині працює позмінно в полях. „Герц індустрія” і „Сатисбуд” мають одного і того ж директора – Дмитра Кнорозова. Очікувано, він теж має виконавчі провадження, де виступає боржником. (Українська правда)

■ Постраждали 1,993 дітей

КИЇВ. – Щонайменше 1,993 дитини в Україні були вбиті або поранені з моменту вторгнення Росії. Пересічно це дві дитини в день, повідомив 13 травня Дитячий фонд ООН із захисту прав та інтересів дітей ЮНІСЕФ. У фонді зауважили, що це цифри, які змогла перевірити ООН, але справжня кількість, ймовірно, набагато вища. За даними ЮНІСЕФ, майже половина дітей, які навчаються в школах України, пропускають очне навчання, а майже мільйон дітей по всій країні взагалі не мають доступу до очного навчання через небезпеку. За даними Офісу генпрокурора, найбільше постраждало дітей у Донецькій, Харківській, Херсонській, Дніпропетровській, Київській, Запорізькій, Миколаївській областях. (Радіо Свобода)

■ Розмова з Джастіном Трюдо

КИЇВ. – Президент Володимир Зеленський 14 травня провів телефонну розмову з Прем'єр-міністром Канади Джастіном Трюдо, під час якої сторони скоординували позиції перед Самітом миру у Швейцарії та спільну роботу із залучення інших країн. Канада очолює Міжнародну коаліцію за повернення примусово переміщених українських дітей. Її участь у Саміті миру принципово важлива для повернення тисяч людей додому. Крім того, сторони обговорили поточну ситуацію на полі бою та продовження оборонної підтримки. Глобальний саміт миру відбудеться 15-16 червня у Швейцарії. Очікується, що участь у ньому візьмуть глави держав та урядів з усіх континентів. Країни, які візьмуть у ньому участь, вироблять спільну переговорну позицію і передадуть її Росії. (Укрінформ)

■ Грип охопив Київ

КИЇВ. – За тиждень у столиці зареєстровано 9,092 нових випадки захворювання на грип та COVID-19. Рівень захворюваності нижчий епідемічного порогу на 61.4 відс. Діти становлять 65 відс. від загальної кількості. До столичних лікарень за останній тиждень шпиталізували 201 особу, зокрема 158 дітей. Від жовтня на грип та COVID-19 перехворіло 4,608,467 українців. Зареєстровано 1,021 летальний випадок: 82 випадки внаслідок ускладнень грипу та 939 випадків серед захворілих на COVID-19. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Заборона імпорту палива для АЕС

ВАШІНГТОН. – Президент Джо Байден 13 травня підписав закон, який забороняє імпорт російського палива для ядерних електростанцій. Це є найновішим намаганням Вашингтону підірвати російську економіку після нападу РФ на Україну. Росія є найбільшим у світі постачальником збагаченого урану. Приблизно 24 відс. збагаченого урану, що використовується в американських ядерних електростанціях, знаходиться з РФ. Закон також виділяє 2.7 млрд дол. для розбудови індустрії ядерного палива в США. А заяві радника президента з національної безпеки Джейка Салівена вказується, що це є виконанням обіцянки, даної минулого грудня, коли США, Канада, Франція, Японія та Об'єднане Королівство зобов'язалися разом інвестувати 4.2 млрд дол. для розширення спроможностей зі збагачення та перетворення урану. Закон дозволяє Департаментові енергії відхилити цю заборону до кінця 2027 року. („Reuters“)

■ Путін звільнив міністра оборони

МОСКВА. – Президент Росії Володимир Путін 12 травня звільнив міністра оборони Сергія Шойгу з його посади, де він перебував понад 10 років. В минулому С. Шойгу вважався недоторканим, але пізніше його критикували за невдачі Росії у війні з Україною. Аналітики гадають, що В. Путін готується до затяжної боротьби з Україною та її західними союзниками. С. Шойгу призначений на посаду секретаря Ради національної безпеки. Новим міністром оборони став 65-літній Андрій Белоусов, радник з питань економіки В. Путіна й колишній міністер економічного розвитку. („NBC News“)

■ Ексдиректор ЦРУ схвалив удари на НПЗ

ВАШІНГТОН. – 12 травня найбільший нафтопереробний завод (НПЗ) Південного округу Росії у Волгограді був атакований безпілотником Головного управління розвідки України. Це вже не перший такий напад. За рік відбулось майже 20 таких атак, підрахувала газета „Нью-Йорк Таймс“. Україна не завжди офіційно бере на себе відповідальність за такі удари через те, що союзники України висловлюють занепокоєння, що удари по нафтопереробних заводах спричинять зростання світових цін на нафту. Однак, низка аналітиків вважає, що Україна обрала правильну тактику, атакуючи російські НПЗ. „Так і робіть!“ – написав в інтернеті колишній директор Центрального розвідувального управління (ЦРУ) та Національної безпекової агенції генерал Майкл Гейден. В журналі „Foreign Policy“ від 8 травня аналітики Майкл Лібріхт, Лорі Міллівірта та Сем Вінтер-Леві аргументують, що удари по російських НПЗ не зменшують обсяги нафти, які Росія може видобувати та експортувати і, можливо, навіть змушують Росію збільшити експорт нафти. Аналітики також вказують, що Україна намагається зменшити жертви серед цивільних, а удари по НПЗ досягають того самого ефекту, як і міжнародні санкції, зменшуючи здатність Росії отримувати доходи від продажу нафти, не викликаючи при цьому росту світових цін. („Голос Америки“)

■ Росія покинула Карабах

НАГІРНИЙ КАРАБАХ, Азербайджан. – 17 квітня, після чотирьох років перебування в Нагірному Карабасі в статусі миротворців під час протистояння між Азербайджаном і Вірменією, Кремль без великого розголосу підтвердив, що російські війська покинуть регіон, забираючи з собою свою зброю і техніку. У вересні 2023 року російські війська не протидіяли азербайджанським збройним силам, коли вони за кілька годин захопили цей регіон, легко перемагаючи вірменських сепаратистів. У 2020 році в межах угоди про перемир'я, Росія прислала сюди 2,000 вояків. Останнім часом Вірменія посилює свої відносини із Заходом і відвертається від Москви. Азербайджан і Вірменія обидвоє задоволені відходом російських військ. („AFP“)

Геноцидна тактика агресора в Україні

Тарас Гаюн

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабну війну проти України, зосереджуючи свої дії переважно на Донбасі та південній частині країни. Незважаючи на те, що початкові цілі Кремля не були досягнуті, російська армія продовжує активні бойові дії та щоденно обстрілює мирне населення та інфраструктуру.

Вже понад три роки війна в Україні завдає глибоких ран людям і позбавляє їх можливості жити. Воєнні дії продовжують знищувати життя та гідність людей, спричиняють поранення, зникнення та переміщення людей, руйнують будинки, забруднюють великі території мінами та боєприпасами. Ці та багато інші проблеми потребують вирішення.

Нещодавно російські окупаційні війська після тривалої павзи поновили атаки по об'єктах енергетичної інфраструктури України. З осені 2022 року Росія не має стратегічних успіхів на фронті. Незважаючи на проведення різних форм мобілізації та часткового переведення економіки на військові рейки, Росія не здатна накопичити достатній потенціал для проведення повномасштабної наступальної операції чи прориву лінії фронту. В цих обставинах РФ активізувала геноцидну тактику ведення війни, здійснює ракетно-бомбові удари по цивільному населенню та об'єктам життєзабезпечення обласних центрів України (насамперед, Харків, Одеса, Дніпропетровськ, Запоріжжя).

Росія змінила свою тактику ударів по енергетичній інфраструктурі України шляхом використання високоточних ракет для знищення електростанцій у менш захищених районах, ніж Київ.

Країна-агресор намагається занурити міста в темряву та холод, атакуючи розподільні станції та трансформатори по всій країні. Російські ракети наводяться на електростанції в окремих регіонах, щоб повністю їх знищити, оскільки відновлення електростанцій у короткий термін неможливе. Для атак на енергетичну систему РФ зараз використовуються дорогі високоточні балістичні ракети та недорогі безпілотники. Російські удари по українських енергетичних об'єктах можуть бути спрямовані на погіршення українського оборон-

но-промислового потенціалу. Найімовірніше, російські війська намагаються використати нестачу українських ракет протиповітряної оборони в новій спробі зруйнувати енергетичну мережу України.

Харків, як „друга столиця“ України, має символічне значення для Кремля. Внаслідок російських атак у Харкові знищено майже всю енергетичну інфраструктуру, яку неможливо швидко відновити після російських обстрілів. Дефіцит засобів протиповітряної оборони в Україні робить Харків більш уразливим до бомбардування з боку Росії. Останні місяці супроводжуються інтенсивними атаками. Ці напади дуже шкодять економіці України, яка вже постраждала від війни, і їх практично неможливо відбити через відсутність адекватної протиповітряної оборони. Це також свідчить про те, що Кремль безжалісно переслідує свої військові цілі і готується до наземних наступальних операцій, можливо, залежно від доставок ракет і вибухонебезпечних дронів для атак на цілі далеко за лінією фронту.

Агентство Bloomberg стверджує, що внаслідок інтенсивних атак Росії та недостатньої військової підтримки союзників Україна перебуває в найбільш вразливому становищі за останні два роки війни. Саме тому Україна нагально потребує посилення захисту від ворожих балістичних ракет, адже Москва не припиняє ракетний терор українських міст.

Україна – єдина країна у світі, яка майже щоденно захищається від ударів балістичними ракетами. Тому системи Patriot сьогодні повинні працювати в Україні, а не зберігатися в ангарах західних партнерів. Вирішальним кроком до набуття таких спроможностей буде постачання в Україну винищувачів F-16 (чи інших винищувачів, які масово перебувають на озброєнні країн НАТО) та всього спектру авіаційної зброї до таких літаків. Західні ППО можуть не лише зберегти життя громадянам України, але й запобігти руйнуванню українських міст, що значно заощадить ресурси партнерів на повоєнну відбудову та відновлення України. За зволікання партнерів із наданням військової

(Закінчення на стор. 9)

Чверть століття тюрми за підтримку України

Верховний суд Росії відхилив касаційну скаргу на вирок політики та журналістові Володимиру Кара-Мурзі, якому 31 липня 2023 року призначили 25 років колонії за звинуваченнями в „державній зраді“, співпраці з „небажаною організацією“ та поширенням „наклепів“ про армію РФ.

Міністер закордонних справ Чехії Ян Ліпавський вважає, що головною причиною 25-річного вироку відомому російському опозиціонеру В. Кара-Мурзі є його критичне ставлення до російської агресії проти України. Як зазначив Я. Ліпавський, Кара-Мурза був засуджений „тільки за правду про російську війну проти України“. „Я разом з Кара-Мурзою!“ – наголосив він.

Чеське громадське телебачення СТ 24 нагадує, що В. Кара-Мурза у 2022 році був удостоєний престижної нагороди Вацлава Гавела.

Окрім терміну ув'язнення, В. Кара-Мурзу засудили до обмеження пересування на шість місяців після звільнення, заборонили працювати в журналістиці упродовж семи років після звільнення та зобов'язали сплатити штраф у розмірі 400 тис. рублів.

В. Кара-Мурзу заарештували у квітні 2022 року. Він не визнав провини і назвав своє переслідуван-

Володимир Кара-Мурза

ня політично вмотивованим.

В. Кара-Мурза перебуває в колонії суворого режиму № 6 в Омську. Щойно політика доставили туди, як адміністрація колонії одразу відправила його до карного ізолятора.

Європарламент закликав Кремль звільнити Кара-Мурзу. Євросоюз запровадив санкції проти дев'яти громадян Росії, які брали участь у процесі проти політика. Серед них – заступник міністра юстиції Росії Олег Свириденко, відповідальний за виконання законодавства про „іноземних агентів“, судді й начальник слідчого ізолятора № 5.

Радіо Свобода

Володимир Кара-Мурза – російський опозиційний політик, тележурналіст, режисер, публіцист, політв'язень. Колишній голова ради „Фонду Бориса Немцова за свободу“. У 2015-2016 роках заступник голови Партії народної свободи, член бюро демократичного руху „Солідарність“, Координаційної ради російської опозиції, віце-президент Фонду „Вільна Росія“. З 7 вересня 2019 по 26 лютого 2022 року ведучий програми „Грані тижня“ на радіо „Ехо Москви“.

Автор численних публікацій в російській і світовій пресі. У 2024 році отримав Пулітцерівську премію в номінації „За коментар“.

УКРАЇНСТВО У СВІТІ

Анна Абрамчук стала волонтеркою

Людмила Островська

У невеликому місті Чехії, в центрі регіону Височина – Їглаві, де знайшли прихисток від війни майже 4 тисячі наших земляків, слова, похідні від „Україна“ звучать, як музика: „Український дім“, „Українська кав'ярня“, „Українська хата“, „Українське радіо“, проекти „Українка в Чехії“, портал „Бібліотеки України“, „Українським дітям – українську книжку“, сайт „Українці в Чехії“. Із моєю співрозмовницею Анною Абрамчук ми будемо говорити про найновішу ноту українського звучання – „Українська рада Край Височина ЧР“.

Коли ми познайомилися з наймолодшою волонтеркою організації, товариство ще було напівофіційним з власним рахунком і документами. А 2 квітня вони стали повноправними, ввійшовши в єдиний реєстр громадських організацій Чеської республіки.

Анна Абрамчук розповіла: „Мені 17 років, а коли ми все документально готували, то співзасновники Тетяна Варпиховська, Роман Гуменюк, Леся Лукашук, Ніна Остапчук думали, що я також буду з ними. Але закон тут дозволяє таку діяльність лише з 18 років. Тому я проста українська волонтерка, яка вже навчилася робити все, що вміють дорослі“.

Коли московити почали бомбити Київ, Анні Абрамчук, школярці з Броварів, було 15 років. Але дівчина була із загартованих: староста класу, активістка школи, яка виступала чи не на всіх змаганнях з гандболу, карате, танців, займалася малюванням, акторською майстерністю, організовувала різні акції, знімала відео для школи і гарно вчилася. Батьки, маючи ще двох молодших донечок, вирішили тимчасово на кілька днів поїхати до знайомих в Чернівці. А вже звідти не ризикнули повертатися на Київщину і виїхали автобусом в Чехію.

Коли перетнули кордон, побачили на сторінці волонтерів у соціальних мережах, що в Їглаві сім'я може прийняти сім'ю з України. Вже на другий день добралися сюди. Потім навчання в місцевій школі, чеська мова, яку школярка швидко опанувала і з часом гармонійно влилася до гурту української діаспори в Чехії.

На зустрічі з губернатором Краю Височина Вітезславом Шреком Анна Абрамчук (зліва) і Тетяна Варпиховська.

Це була перша і єдина офіційна організація українців на теренах краю.

„З перших днів і до сьогодні я відчуваю прихильність чехів, співчуття і тепло, яким вони нас огорнули, – розповідає Анна. – Ми вирішили взяти цю опіку, допомогу на себе, об'єднавшись в одне ціле і самостійно вирішувати свої проблеми разом з людьми доброї волі. Ми радімося з усіма, але ми Українська рада. Таким чином ми офіційно маємо багатопрофільну діяльність і можемо адресно допомагати нашим захисникам. А щоб було видно, що ми працюватимемо не тільки в Їглаві, а й з мешканцями навколишніх міст і сіл цього регіону, додали Край Височина. Муніципалітет виділив для українців будинок, забезпечили місця зустрічей, проведення заходів. Ми їм дуже вдячні за підтримку наших людей, за тепло, за надану допомогу для проведення акцій. Але ми не могли збирати гроші на допомогу захисникам, потребуючим, тимчасово переселеним в Україні, бо не мали власного рахунку. Ми збирали продукти, речі, корм для тварин в „Українському домі“ і передавали в Україну. Але нам хотілося мати свій рахунок і юридичний дозвіл на проведення таких операцій офіційно. І тепер у нас є можливість допома-

(Закінчення на стор. 10)

Антиукраїнський „спікер“

Олександр Гаврош

Гібридна війна проти України ведеться не тільки з Кремля. Понад 30 років тому новопостале політичне русинство відразу за свою мішень обрало Україну. Не країни, де втрати від мадяризації, словакізації чи полонізації настільки невідворотні, що вже видно ту часову межу, коли „русини“ розчиняються серед більшості і стануть історією, а Україну, де закарпатці якраз найбільше зберегли свої самобутні риси, зокрема народне мовлення та культуру.

Серед найбільш послідовних україноненависників особливо вирізняється Петро Медвідь зі Словаччини, який з дивовижною впертістю чи не щотижня пише дописи, в той чи інший спосіб звинувачуючи Україну в різних гріхах. Цей 43-річний пропагандист (журналістом його назвати годі з огляду на упередженість та постійні маніпуляції фактами) є редактором двотижневика „НН Інфо русин“, який видається на гроші Словацької держави, де й друкує більшість своїх антиукраїнських „розмислів“. Також він передруковує їх на сайті „Лем-ФМ“, який фінансується урядом Польської Республіки. Нещодавно вибрані тексти Петра Медвідя було видано і в збірнику „Перша ліга парібіків“, профінансованого теж з польського бюджету.

Перше, що дивує, чому П. Медвідь так мало пише про становище „русинів“ на рідній Словаччині? Прочитавши майже сорок його дописів, зібраних у книжці, так і не зрозумієш, що ж коїться з цією етнічною групою на Пряшівщині? Які вона має проблеми, окрім того, що триває послідовна

словакізації тамтешньої Греко-католицької церкви? Куди поділася колись потужна понад сотисячна монолітна етнічна громада, яку фіксували переписи ще середини ХХ ст.? Чому нема свого шкільництва? Скільки виїжджає молоді в інші регіони? Що говорить соціологія про самопочуття „русинів“, їхні головні проблеми та очікування? Якою є економічна ситуація в краї?

На жаль, в Медвідя на всі запитання є готова відповідь: у всьому винна „українізація“, яка розпочалася на Словаччині з початку 1950-их років і замінила тодішні російські школи та видання на українські. Хоча до чого тут Україна, коли національною політикою в СРСР та за її межами займалася Москва? Хіба зрусіфікований до неможливості Київ міг нав'язувати свою волю Празі чи Братиславі, коли сам не мав жодних прав?

За логікою Медвідя, сорок повоєнних років „русинів“ на Пряшівщині „українізували“. Але вже понад тридцять років минуло після „українізації“, третина століття йде, за його словами, відродження „нововідкритого“ східнослов'янського народу в Європі. І що ми спостерігаємо? Результати перепису 2021 року абсолютно зримо засвідчують подальшу словакізацію. Якщо у 2011 році „русинами“ записалося 33 тисячі, то в 2021 вже лише 23 тисячі (майже на третину менше!). Коли рідною мовою „русинську“ у 2011 році визнавали 55 тисячі, то тепер – лише 38 тисяч (на третину менше!). Себто, третина народу зникла за одне десятиліття! Це ж катастрофа, „геноцид“ – заволав русинський публіцист, якби це стосувалося України!

(Закінчення на стор. 7)

АМЕРИКА | СВІТ

■ „Безпрецедентний антисемітизм“

ЕРУСАЛИМ. – Якщо Міжнародний кримінальний суд (МКС) в Газі видасть наказ на арешт ізраїльських політичних і військових провідників через війну у Смузі Газа, це становитиме „безпрецедентний антисемітський злочин ненависти“, сказав Прем'єр-міністр Ізраїля Беньямін Нетаньягу 30 квітня. Він додав, що навіть сама можливість видання такого наказу „є скандалом історичної важливості“. Прем'єр вказав, що „80 років після Голокосту, міжнародні органи, створені з метою запобігти другому Голокосту, тепер розглядають можливість заборони права єврейської держави обороняти себе“. Днем раніше спікер Палати представників Конгресу США Майк Джонсон заявив, що можливе таке рішення буде „ганебним“ і „беззаконним“, і закликав адміністрацію Джо Байдена „використати всі можливі засоби, щоб запобігти такій гідоті“. („Jewish News Syndicate“)

■ Уряд неправильно схвалив бонуси

ВАШІНГТОН. – Ветеранська адміністрація (ВА) минулого року неправильно схвалила бонуси на майже 11 млн дол. для понад 180 своїх найвищих керівників. Про це написано 9 травня у звіті Генерального інспектора Майкела Місала. 92-сторінковий звіт вказує, що Секретар ВА Деніс Мекданов ще у вересні 2023 року наказав цим керівникам повернути неправильно виплачені бонуси, але багато з них цього не зробили. Відтак він просив генерального інспектора розслідувати цю справу. („The Washington Post“)

■ Засудили капітана корабля

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. – Капітан корабля, який у 2019 році покинув судно під час пожежі, внаслідок якої загинуло 34 особи, 2 травня був засуджений до чотирьох років ув'язнення у федеральній тюрмі. 70-річний Джері Бойлен був капітаном корабля, який стояв на якорі біля острова Санта Круз. У пожежі загинули всі 33 пасажирів і один член залоги. Лава присяжних вирішила, що капітан, який першим зійшов з корабля, не зробив достатньо, щоб приборкати вогонь. Прокуратура довела, що він не дотримався вимог Берегової охорони виставити нічну варту і навчити свою залогу як реагувати на пожежу. Жертвам цієї трагедії було від 16 до 62 років. („USA Today“)

■ Норвегія відсунула „Газпром“

ОСЛО. – Постачання газу в Європу знову залежить від нафтогазового норвезького гіганта „Equinor“, який зайняв місце колишнього лідера – російського монополіста „Газпром“. Зараз Норвегія постачає 30 відс. газу в країни Євросоюзу, тоді як „Газпром“ забезпечував близько 35 відс. усього газу в Європі до повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Із понад 109 млрд кубометрів природного газу, експортованого скандинавською країною в Європу минулого року, приблизно дві третини продавав „Equinor“. Нова роль Норвегії як постачальника газу в Європу є дуже прибутковою. Так, у 2022 році експорт газу сягнув рекордної позначки 130 млрд дол. США. На початку травня російський газовий монополіст „Газпром“ прозвітував про перші за 25 років збитки за міжнародними стандартами фінансової звітності. (Укрінформ)

■ Ростає число нападів на правоохоронців

ВАШІНГТОН. – Федеральне бюро розслідувань 14 травня оприлюднило звіт, в якому вказується, що минулого року число нападів на американських правоохоронців зросло до найвищого показника за останні 10 років. У 2023 році скоєно понад 79 тис. таких нападів, з них – 446 з використанням вогнепальної зброї. В 2023 році 60 правоохоронців були вбиті злочинцями. В 2019-2023 роках понад 230 правоохоронців загинули під час виконання службових обов'язків в аваріях, переважно в автомобільних. („Associated Press“)

Україні ще не до виборів, але...

2024-ий – рік виборів, президентських чи парламентських, у довгій низці великих і малих, але традиційно демократичних країн, як от США, Британія, Індія, Південна Корея, Тайвань, Індонезія. 27 європейських країн обиратимуть єдиний для Євросоюзу Європейський парламент.

Вибори – така важлива ознака цивілізованості держави, що навіть напівфашистська Росія мусила вдавати з себе демократичну, влаштувавши гидотну комедію з переобрання Путіна, цього міжнародного злочинця і ката України.

Згідно з Конституцією, в Україні цієї весни також мали відбутися президентські вибори: перше коло – у березні, друге, в разі потреби, – у квітні. Однак, вторгнення російських військ змінило внутрішню політичну ситуацію в Україні. Верховна Рада запровадила в країні воєнний стан, а він, знов таки згідно з Конституцією, робить вибори неможливими. Виникла тяжка двоїстість: ніби треба і водночас не треба. Влада довго не знала, на яку ногу тут ступити. У червні минулого року президент Зеленський в інтерв'ю для міжнародної агенції Бі-Бі-Сі навіть висловив сподівання, що вибори можуть відбутися, як звичайно, а якщо війна триватиме й натовді, то він буде брати у них участь.

Війна триває, воєнний стан продовжено, говорити про вибори все більше не випадає. Фракції представлених у парламенті партій зійшлися на рішенні, що вибори можуть відбутися тільки по завершенні воєнного стану. Тільки тоді більш-менш вивільняться гроші на це, тільки тоді матимуть змогу проголосувати усі військові, а також громадяни на тимчасово окупованих Росією українських територіях, і, певна річ, українці та українки, що наразі перебувають поза кордонами України.

Все ж двоїстість, пов'язана з неможливістю виборів, зберігається. Певна частина суспільства, хоч і значно менша, вважає, що після 21 травня президент Зеленський втрачає свою легітимність. Більшість – протилежної думки. Міністер юстиції України Денис Малюська, нарікаючи на невиразність деяких конституційних норм, запевнив, що президентські повноваження Зеленського законно триватимуть до обрання наступного президента.

Але це й добре, що з виборами не треба гарячкувати. Є час добре подумати. Для українців, з їхнім невеликим політичним досвідом, це вкрай важливо. Війна змінила – не могла не змінити! – свідомість народу, суспільну та індивідуальну. Адже це війна з найвищою мотивацією – національно-визвольна. Одним з її неминучих позитивів є здатність народу до самоорганізації. Можна безпомилково передбачити, що запит буде не на „нові обличчя“, не на зовнішню ексцентричність, а на порядність, на розум, на синівську відданість нації.

Цікаво в цьому розумінні порівняти висліди соціологічних опитувань. В липні 2022 року 58 відс. опитаних громадян України відповіли, що для України „зараз сильний провідник важливіший, ніж демократична система“. Наприкінці 2023 року для 59 відс. важливішою вже була демократична система, тобто повноцінна незалежна діяльність законодавчої, виконавчої і судової влади.

Ця переорієнтація багато про що свідчить. За словами відомого українського соціального психолога Олега Покальчука, „почала складатися якась дієва конфігурація мільйонів взаємно мотивованих людей, в якій лідерство визначається виключно ефективністю дій“.

ПОДОРОЖІ

На могилі Євгена Коновальця

В День захисника України на могилі Євгенна Коновальця.

Людмила Островська

23 травня 1938 року у нідерландському Роттердамі був убитий полковник Армії УНР, командир Січових Стрільців, перший голова ОУН Євген Коновалець. Цвинтар Кросвейк у Роттердамі відоме і визначальне місце, як для українців, так і для нідерландців.

Тут знайшли вічний спочинок багато видатних людей Нідерландів, політиків, мистців і військових. Могила Євгена Коновальця стала місцем паломництва для українців, які мають за обов'язок покласти квіти на його могилу, перебуваючи поблизу. Козацький хрест на чорній гранітній плиті знайти нескладно. Електронне табло при вході висвітлює всю інформацію. Могила, зареєстрована в інвентарній книзі кладовища під номером 1111, розташована недалеко від входу, в тихому місці з видом на річку Ротте. Коли торкаєшся її поглядом, бачиш тут всю Україну. Блакитно-жовті стрічки і національні прапори з підписами міст і сіл, гостинці, сувеніри, квіти, лямпадки з вогнем. Кожен, хто прийшов уклонитися великому українцеві, намагається впорядкувати це місце, протерти поверхню вічних плит. Тут часто бувають представники українських товариств Гаги, Амстердама, Роттердама, Брюсселя, з якими мені довелося розмовляти.

Як розповіла очільниця Фондації „Українці в Нідерландах“, що в Газі, Людмила Лісовська, два рази на рік, у День захисника України і в день загибелі Є. Коновальця, вони проводять панахиду з УГКЦ Чесного Хреста спільно з Посольством України у Королівстві Нідерланди та представниками місцевої влади. Ми завжди

Людмила Островська на могилі Євгена Коновальця.

дякуємо живим і мертвим, хто тримає небо і землю на полях боїв в Україні, – сказала пані Людмила.

„Минулого року на День захисника ми біля могили слухали змістовну проповідь о. Олексія про болі сучасної війни і віру народу України в майбутнє. Звучали і слова вдячності командира взводу Романа Чорнобая за підтримку і солідарність легендарних штурмовиків-азовців з-під Бахмута, яким наші волонтери допомагають на фронті. Квіти на могилу очільника ОУН поклали герої сьогоднішньої війни Анна Савицька з татом Сергієм, який перебував на лікуванні після важкого поранення. Прапори бригад того дня були подякою за допомогу в боротьбі за визволення України і великою шаною поводити нації“.

Українська діаспора спільно з посольством України подали петицію місцевій владі про встановлення меморіального знака на місці вбивства полковника. Зараз там тривають ремонтні роботи. Свого часу сподівалися, що прах провідника ОУН перепоховують на рідній землі. Про це велися розмови давно. Адже ця могила завжди вважалася тимчасовою. При потребі легко можна труну вийняти. Розмістили її тоді в спеціальний металевий контейнер, а сама домовина є подвійною – зверху дубова, а в середині металева з віконцем, крізь яке видно обличчя вождя“, зазначається в документах того часу.

Вороги не давали спокою навіть могилі. Перший надгробок з білого мармуру, який був подібний до стрілецьких хрестів у Львові на цвинтарі Січових стрільців, вандалі знищили. Злочинців так і не знайшли. Автором проекту пам'ятника, що ми бачимо, стала О. Лятуринська, яка жила в Празі. Доеднався тоді до справи і митець Р. Лісовський, автор емблеми ОУН.

Цей надгробок, на який я поставила лямпадку і розвісила прапор, було встановлено до річниці загибелі героя. На плиті з темного граніту викарбовані слова „Євген Коновалець“ та емблема ОУН. В голові, у вертикальній площині, масивний чотирираменний хрест, який нагадує козацькі хрести.

Хтось із гостей залишив букет свіжих квітів, інкрустовану гілочку калини, синьо-жовті кольори, свічки пам'яті...

В Україні дотепер стоїть батьківська хата полковника і туди їздять люди. А в церквах України моляться за спокій душі...

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Самопоміч“ вислала допомогу дітям

Від громадської організації „Усмішка дитини“ щиро дякуємо Об'єднанню українців „Самопоміч“ в Нью-Йорку, добрим і чуйним людям Дарії Рекуцій, Ярославі Худик, Парасковії Маслій та іншим за допомогу для сиріт та дітей з інвалідністю у Бережанах. Наші американські приятелі вислали посилки з дитячим одягом та взуттям, засобами гігієни та солодощами. В одному пакунку був образок Почаївської Богородиці і 5 дол.

Ваша допомога принесла радість знедоленим дітям та маленьким друзям з родин біженців, які постраждали від війни. Особливо людям зараз важко з продуктами, які подорожчали. Завдяки вам, ми принесли допомогу молодій мамі Олені Овсяник з Донецької області. Через війну вона змушена була залишити рідну домівку і отримала притулок у Бережанах. У нашому місті вона народила хлопчика Давида, який став символом миру на українській землі.

Вихованці організації разом з подякою вислали благодійникам у США Великодній вишитий рушник.

Олена Овсяник з народженим сином дякують за допомогу.

чок, вони моляться за них і дарують сонячні усмішки.

Михайло Михайлинин,

Бережани, Тернопільська область.

Антиукраїнський...

(Закінчення зі стор. 5)

Русини – це в першу чергу про українців. Якщо П. Медвідь цього не знає, то хай прочитає історичні документи, зрештою, статистику Австро-Угорської держави чи Польського королівства. Навіть ненависний Медвідеві Степан Бандера у документах був записаний „русином“. Тому українці й не збираються дарувати свою історичну самоназву мікронароду в кілька десятків тисяч душ, навіть якщо хтось і визнав його під цією назвою.

Особливу лютю у П. Медвідя викликає назва „русини-українці“, яку вживають на Пряшівщині. Скільки їдких стріл було випущено невгамовним „публіцистою“ проти цього „неприродного“, на його думку, словосполучення! Хоча такі терміни вживав ще Іван Франко з Михайлом Грушевським, закарпатський будитель Анатолій Крालицький. Ба, навіть політична партія заснована галичанами у 1890 році носила назву „Русько-українська радикальна партія“. „Русини-українці“ – це не витвір комуністів, як собі гадає випускник Пряшівського греко-католицького факультету. Це історична самоназва, як і ціла низка інших (русичі, козаки, малороси тощо). Зрештою, і в словаків їх було немало.

Але останній перепис завдав борцеві з „русинами-українцями“ дошкульного удару. Бо із 63 тисяч мешканців Словаччини, які тією чи іншою мірою зголосилося до русинства, дві третини написали собі першу національність іншу, переважно – словацьку. Себто, тепер тут офіційно існуватимуть не тільки „українці-русини“, але й „словаки-русини“. І останніх є куди більше, ніж власне „русинів“. І це чудова ілюстрація того, куди насправді прямує русинський рух: кількісно та якісно словакізуватися в короткому часі.

І Україна тут ніяк не винна. Мікронарод, який вдома говорить уже

напівсловацьким суржилом, пише латинкою, вчиться і молиться словацькою, потрохи розчиняється серед більшості. І ось тут би невтомному публіцисту бити на сполох у кожному дописі. Але ж як критикуватимеш Словаччину, коли саме вона фінансує автора, субсидуючи його газету?

Тому й вся ненависть спрямована на Україну. Антиукраїнська риторика П.Медвідя нагадує сумнозвісну комуністичну. Чи маємо ми подібне толерувати? Чому за державні кошти Словачької республіки постійно ллють образи на державу-сусідку, з якою у Братислави нема конфліктів? Хіба для розпалювання такої неприязні виділяються гроші словацьких платників податків? Те саме стосується і Польщі, де автор передруковує свої українофобські дописи у фінансованих владою інтернет-виданнях та згаданий книжці.

П.Медвідь за байдужості Служби безпеки України, не тільки вільно приїжджає в Україну, але й дозволяє собі публічні виступи з агітацією за автономію Закарпаття. Чомусь за автономію рідного Меджилабірського району Словаччини, де номінально „русинів“ найбільше, він ніде не виступає. А от за нас, неборак, хвилюється!

Це тим паче дивно, що він був радником Президентки Словаччини Зузани Чапутової, а отже – і певним представником влади. Нещодавно П. Медвідя переобрали „спікером“ Світового конгресу русинів. Те, що на цю посаду не знайшлося толерантнішої і зваженішої людини, говорить лише про кадрову кризу в русинському русі, який застряг в дрімучій українофобії.

Чи маємо ми мовчки спостерігати постійні випадки проти України? Чи, може, варто вже звернутися до тих, хто фінансує ці майданчики ненависті і на міждержавному рівні попросити пояснення такої неадекватної політики?

Ужгород

Про „червоні лінії“ США

У сучасній ситуації Америка могла стверджувати, що вона мала право демонструвати зарозумілість і нібито вищу військову кмітливість і досвід, оскільки Америка була найважливішим і доброзичливим благодійником України та лідером вільного світу. В результаті Америка географічно і стратегічно обмежила використання Україною американської зброї. Америка часто відмовлялася від поставок певної сучасної зброї, пояснюючи Україні, що вона не потрібна. У цьому випадку Америка найчастіше виявлялася неправдою. Американське військове керівництво часто давало стратегічні рекомендації щодо того, як Україні вести війну, хоча ці американські експерти не обізнані з тереном. Тепер це проявляється просто як зарозумілість.

Усе це було недоречним, але виправданним для українців, оскільки зброя була американською і особливо тому, що найчастіше українці мало або взагалі не звертали уваги на американську військову стратегію, знаючи, що вони (українці), безперечно, знають краще. Тим не менш, українці дотримувалися однієї американської червоної лінії – вони не застосовували американську зброю за межами території України.

Нещодавно Україна посилила стратегічні бомбардування російських нафтопереробних заводів і об'єктів з виробництва та зберігання зброї з використанням зброї українського виробництва. В умовах величезної нестачі боєприпасів Україна сильно розвинула власну оборонну промисловість.

Америка, зокрема Білий дім і Дер-

жавний департамент, розкритикували ці недавні бомбардування, стверджуючи, що це призведе до розмаху війни і, що має більш безпосереднє занепокоєння, призведе до зростання світових цін на енергоносії. Україна мовчала, замість того, щоб порадити Америці займатися своїми справами.

Встановлювати „червоні лінії“ для України без відчутної допомоги за цих обставин – це „нахабство“.

Україна продемонструвала вірцеве вміння працювати з тим, що має, а також велику креативність і вміння. Україна виробляє власні повітряні та морські безпілотники великої дальності, які досягають Санкт-Петербурга, Москви, Татарстану та глибоко в Чорному морі, щоб західна частина моря була відкритою для транспортування зерна. Європа дуже допомогла, а Великобританія допомогла українцям навіть розробити зброю в Україні. Деякі європейські лідери запропонували „європейські чоботи“ на українській землі, хоча б лише для навчання.

Колишній президент Росії Дмитро Медведєв, не менш хворий на психіку, ніж його вождь, заявив, що росіяни спершу вбиватимуть помічників НАТО. Це, безсумнівно, втягне НАТО у війну. Тоді довелось б втрутитися Америці за розділом 5 Статуту НАТО, і американські солдати гинули б в українських степах. От іронія долі, бо це може виявитися хоча й трагічним, але все ж ліком для американського урядового хаосу, ізоляціонізму та „нахабства“.

Аскольд Лозинський,
Нью-Йорк

Як заправляли ціпи

Входжу в пам'ять, а з неї читаю історію з багатого життя мого тата – Миколи Шляхтича, родом з Улюча, що над Сяном, про яку тато говорили мені, коли я був дитиною...

Тато як молодий хлопець шукав праці для себе в Улючі і у цілому Надсянні. Спершу працював в панському тартаку в Улючі, працював теж коротко в улюцького пана, в якого після жнив молотів ціпом збіжжя. На панський двір сходилися хлопці молодого віку, які добиралися парами і ставали до молочення. Жартували, сміялися, або співали українські народні пісні. Всі вони були родом з Улюча, тому і співали по улюцьку, з наголосом Надсяння. Їхню працю доглядав молодий, в їхньому віку щойно по якихось школах панич, якого звали „карбовим“. Той же карбовий – поляк (бо власником панського двору був польський дідич) страшенно „гнав“ їх до праці і гнівався, коли вони зупинялися в праці. А вони, як то молоді хлопці, тішилися з життя, хоч легким воно тоді і не було.

Колись один з них – ціпарів – видумав, що час від часу треба заправляти ціпи. Принесли з собою і тримали за поясом приготівлені, гарно ножом оброблені кілочки з твердого дерева, якими на команду одного з них всі зупиняли працю і заправляли ціпи так, як гостряться косу, коли вона притупиться. Підійшов до них доглядач і питає, що таке вони діють. Тоді

один з ціпарів, а бувало що називали їх теж молотильниками (так по улюцьку) так гарно і поважно пояснив карбовому, що і чому це так. Той прийняв пояснення, поклав голову, що все зрозумів. Відтепер, коли вони довго не зупинялися, доглядач наказував їм припинити молотіння і заправляти ціпи. Так вони і робили. Аж колись з'явився дідич в Улючі і захотів побачити, як іде праця з молоченням. Карбовий веде власника маєтку до хлопців, які молотять. Стояв він і з віддалі дивився на працівників. Ті молотили так, як наказує вивчене „ціпування“. Карбовий, видячи, що вони молотять і не заправляють ціпів, закликав до них польською: „Перервати працю й заправити ціпи!“. Вони добре знали, що дідича не одурять, не зупинялися, лиш ще сильніше вдарили ціпами в збіжжя. Так той карбовий поновив свій наказ. Хлопці, якби не чули... Тоді дідич питає наглядача, в чім справа. Той пояснив своєму пану, про що йдеться. Так пан підійшов до юнаків і питає їх, що тут діється. Ті пояснили йому. Так дідич всміхнувся, закликав карбового до себе, подякував йому за його нерозумну працю і відправив геть. Потім підійшов до молотильників, ще раз всміхнувся до них, виїняв з кишені якісь гроші і кожного обдарив. Ось таке я почув колись від свого тата.

Василь Шляхтич родом з Улюча,
Польща

Цьогорічний Альманах Українського Народного Союзу

Дорога союзова родино! Шановні читачі!

До ваших домів у ці дні і тижні пошта несе Альманах Українського Народного Союзу на 2024 рік. Прийміть його зичливо, як і кожного року. Скласти їх усі до купи – вийде ціла бібліотека з величезною кількістю різноманітної інформації про Американську Україну і про Україну рідну. Вся історія нашого народу – на цих сторінках, історія перемог, трагедій, надій і віри. Сьогодні Україна – вже третій рік перебуває у вогні війни з Росією, нашим смертельним ворогом.

Тому і цей альманах, як і минулорічний, містить багато матеріалів про цю страшну війну, і ви їх будете читати з небайдужим серцем.

Тема війни трохи відсунула убік інші теми, ми мали намір розповісти більше про діяльність Українського Народного Союзу за 130 років, однак, і стаття Президента Романа Гірняка містить багато суттєвого і цікавого.

Просимо ласкаво читати і надсилати до нас ваші відгуки та поба-

жання на майбутнє.

Ціна попередня – 25 дол. Це зовсім мало, як на важливість вміщених статей.

Редакція „Свободи“

Українські захисники...

(Закінчення зі стор. 1)

олександрівки, де завдали також авіаудару.

На Курахівському напрямку Сили оборони відбили п'ять ворожих атак на напрямках Стара Михайлівка – Красногорівка, Славне – Парасковіївка й Солодке – Водяне. Авіаудар РФ зафіксований у районі Антонівки.

На Времівському напрямку бойові зіткнення відбувалися поблизу Костянтинівки й Урожайного.

На Оріхівському напрямку російські війська не полишають спроб

просунутися в районах Роботиного і Старомайорського. Від початку доби там відбулися загалом 15 бойових зіткнень.

На Придніпровському напрямку загарбники й надалі намагаються витіснити підрозділи Сил оборони з плацдарму на лівому березі річки Дніпро. У районі села Кринки відбулися три боєзіткнення.

На інших напрямках обстановка суттєво не змінилася. Українські захисники роблять усе можливе для утримання оборонних рубежів та позицій, завдають ворогу відчутних втрат.

Укрінформ

УНСОЮЗ ОГОЛОШУЄ ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ ТА НАГОРОД ДЛЯ СТУДЕНТІВ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Кандидати на стипендії або нагороди мусять:

- Бути активними членами УНСоюзу щонайменше два роки до **1-го червня 2024 року**;
- Під час останніх двох років, мати полісу мінімальної вартості \$5,000 (не включає поліс Термінового страхування);
- Бути прийнятими на студії до університету в США або в Канаді.

Аплікація на стипендію або нагороду від УНСоюзу мусить бути вислана до 1-го червня 2024 року.

За точними інформаціями телефонуйте до Головної Канцелярії УНСоюзу або відвідайте сторінку «Наші Пільги» на інтернетній мережі УНСоюзу:

www.UNAInc.org

Ukrainian National Association, Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
800-253-9862 ext. 3035

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

СУМ збирала пожертви

Про Український народний союз розповідають Любов Деметрі (зліва) і Марійка Дрич.

Левко Хмельковський

СОМЕРСЕТ, Нью-Джерсі. – 11-12 травня в Митрополії Української православної церкви США відбулось урочисте відзначення Фоминої неділі. Були відслужені літургії і панахиди, в Культурному центрі тривав великий ярмарок пам'яток, виготовлених українськими майстрами. Інформаційний стіл мав Український

народний союз. Осередки Спільки української молоді пропонували вироби своїх активістів, збираючи пожертви для Збройних сил України.

Булавна СУМ Христя Долинюк привела на свято виховниць і дітей відділу №57 „Дніпро“ з Бавнд-Бруку, Нью-Джерсі. Діти розмалювали камінчики, пропонували насіння соняшника – символу нескореної України.

Іванка Крилевич, Віталія Юрчак і Олена Мамушина з відділом № 57 „Дніпро“ на благодійному ярмарку.

Проблеми...

(Закінчення зі стор. 1)

Погоджується з колегою й очільниця Чернівецького медіа агентства „АСС“ Оксана Данилюк: „Набираємо недосвідчених журналістів, але є напрямки, де швидко не навчиш. Мова передусім про фото- і відеокореспондентів. На жаль, торік ми поховали нашого колегу Максима Шварцмана. Його роботу підхопив інший колега, і він на сьогодні єдиний, хто добре володіє фотоапаратом і може належним чином працювати. Тож варто порушувати питання бронювання кадрів“.

Передплата на порядку денному і в „Володимирецькому віснику“. Очільниця видання Людмила Босик каже, що зароблені гроші йдуть не так на розвиток, як на утримання газети, її друк. Брак коштів у галузі призводить до втрати кадрів.

З тернопільського телеканалу „TV-4“ торік пішло 10 осіб. Генеральний

директор телекомпанії Юлія Винокур зауважує, що такого ще ніколи не було: „Хтось у Київ поїхав, хтось за кордон, а хтось в державні структури перейшов, бо там стабільно на сьогодні. Цьогоріч пішло ще троє. І це дуже багато для невеликої команди. Це третина колективу. Телекомпанія намагається залучати ресурси всілякими способами. Для цього навіть запровадили платні екскурсії телекомпанією і стажування“.

Очільниця „АСС“ Оксана Данилюк переконана, що виклики породжують і нові можливості. Щоб триматися „на плаву“, вони працюють з грантовими заявками та намагаються долучатися до нових проєктів.

На цьому наголошував і очільник НСЖУ Сергій Томіленко: „У рамках проєкту підтримки українських медіа ми сьогодні долучили 20 редакцій до проєкту „Ukrainian Media Fund“. Це має стати поступом для їхнього розвитку. Проєкти будуть пов'язані насамперед з посиленням взаємодії з аудиторією“.

Президент України... (Закінчення зі стор. 1)

винищувачів та програм тренування пілотів, а також нагальні потреби в далекобійних спроможностях і комплектуванні додаткових бригад.

Також обговорили підготовку Глобального саміту миру, запланованого на 15-16 червня у Швейцарії. Президент наголосив на тому, що цей світовий майданчик важливий для забезпечення стійкого й справедливого миру для України.

Окрему увагу приділили євроатлантичній інтеграції. „Україна розраховує на подальшу підтримку з боку США наших євроатлантичних прагнень, що важливо для зміцнення всієї трансатлантичної безпеки. Розраховуємо на конструктивну взаємодію в підготовці ювілейного саміту НАТО у Вашингтоні в липні цього року“, – наголосив В. Зеленський.

Якщо російський диктатор Володимир Путін продемонструє інтерес до серйозної участі в переговорах, Україна може відповісти на це. Однак нині Кремль щодня демонструє протилежне. Про це державний секретар США Ентоні Блінкен заявив на спільному з міністром закордонних справ України Дмитром Кулебою брифінгу

в Києві. Е. Блінкен відзначив, що рішення про переговори з Росією має приймати Україна, а не США чи будь-яка інша країна. “Якщо я уявлю, що Путін продемонструє якийсь інтерес у серйозній участі в переговорах, я певен, що Україна відповість на це. Але Путін щодня демонструє якраз протилежне. Але це питання, на які принципово Україна має відповідати, – сказав держсекретар США. – ...Не буде нічого про Україну без України”.

Е. Блінкен сподівається на зустріч Президента України і Президента США Джо Байдена в найближчі тижні з метою підписання безпекової угоди.

Держсекретар додав, що США підтримують Саміт миру, який має пройти у Швейцарії в червні, і хочуть переконатися, що це буде історія успіху, а Вашингтон матиме потужне представництво.

„Україна може розраховувати на системну довготривалу підтримку“, – заявив державний секретар США Ентоні Блінкен у промові перед студентами Національного технічного університету України „КПІ“. За його словами, США та Україна неодмінно підпишуть двосторонню

безпекову угоду, з огляду на яку Вашингтон впродовж 10 років продовжить підтримувати Київ різноманітним озброєнням, а також фінансово та гуманітарно.

„Промислова база України теж оновиться, ви зокрема зможете виробляти свої боеприпаси“, – зауважив Е.Блінкен. Американський держсекретар певен, що шлях України лежить до НАТО – якщо вона виконає всі необхідні вимоги та союзники не будуть проти.

Крім того, Е.Блінкен повідомив, що США наразі працюють із країнами

„Великої сімки“, щоб використати заморожені суверенні активи Російської для компенсації збитків, які продовжує завдавати Україні В. Путін.

Водночас держсекретар США зауважив: „Перемога на полі бою не дозволить Україні стати частиною Росії. Водночас перемога у війні з корупцією не дасть Україні стати схожою на Росію“.

Офіційне інтернет-представництво Президента України, Укрінформ

Геноцидна тактика... (Закінчення зі стор. 4)

допомоги Україна сплачує людськими життями.

Необхідно посилити міжнародний та санкційний тиск проти Росії, нівелювати її можливості щодо обходу санкцій. Необхідно посилити негативні наслідки для держав та фінансових центрів, які допомагають агресорові уникати обмежень, розширити санкції на всю банківську систему РФ та активізувати іноземних інвесторів для виходу з російського ринку. Найбільші збитки для Росії завдають санкції, пов’язані з нафтогазовим

сектором. Оскільки Росія все ще зацікавлена у постачанні нафти, що забезпечує наповнення її державного бюджету та дає можливість продовжувати витрати на військові цілі, необхідно зосередитися на обговоренні з західними партнерами України питання про зниження ціни на російську нафту.

Зараз надзвичайно важливо для України підтримувати інтенсивний зв’язок із міжнародними партнерами. У разі вжиття необхідних заходів Україна зможе домогтися сталого розвитку власних повітряних можливостей і ефективно протидіяти Росії у небі та наблизити довгоочікувану перемогу.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПОШУКУЄ СВОЇХ ЧЛЕНІВ

Просимо тих членів потелефонувати до УНСоюзу, 973-292-9800

НЕВІДІБРАНІ ФОНДИ БУДУТЬ ПЕРЕДАНІ ДЕРЖАВІ

State of last residence	Branch	Name	State of last residence	Branch	Name	State of last residence	Branch	Name
ENDOWMENT MATURED POLICYHOLDERS								
USA								
CA	257	Budilo, Igor		27	Hlynsky, Anna Elizabeth		112	Sochokyj, Luba
			501	Kosowski, Elena Olya		112	Sohutskay, Joseph O	
			134	Kozak, Andrew A		112	Whited, Lidia	
			501	Kujdych, Natalia M		112	Zebel, Mary	
			171	Nyzhnykevych, Maya Maria				
CT	277	Provost, Mark Alden		25	Sadowey, John, P	PA	362	Bilyk, Matthew Stephan
	277	Provost, Natalie Sophia		287	Sochan, Oleh		53	Brown, Kiana Grace
	174	Simpson, Iryna Natalya Joyce		133	Yaniuk, Andrew		153	Pichkan, Orest
							7	Vaselkiv, Mark I
DC	15	Eassa, Andrew J	NY	367	Artemowych, William T		83	Zaharchuk, Daria E
	5	Hausler Lew, Zozulka		184	Bachynsky, Mykhailo Lev			
	15	Jarosewich, Daniel Orest		88	Byc, Boguslaw	RI	206	Chebiniak, Phoenix Amelia
	15	Yaciuk, Steve J		88	Byrne, Grace		206	Gemski, Derek John
FL	368	Dubois, William		194	Czernyk, Borys			
				121	Gadz, Cathy D	WA	496	Martynyuk, Igor
IL	423	Kalinichenko, Lidia		5	Hausler Lew, Slava			
	125	Zelisko, Patricia		450	Kohut, Roman Collins			CANADA
MA	253	Hawrylcw, Glenn E		194	Kuzyszyn, Oleksander	ON	402	Annis, Michael
				194	Laudi, John J		402	Annis, Roberto
				367	Lewyckyj, Lucas George		461	Dubnewych, Stephan Roman
				8	Makarenko, Igor		461	Helka, Megan Sofie
MD	320	Fenchak, Gabriel Adam		39	Misiaszek Ii, Richard A		432	Holowaty, Andrew Matthew
				88	Morici, Christopher James		461	Kryzaniwsky, Roman
				88	Morici, Lawrence		341	Kudla, Lydia
MI	174	Cholyway, Maria O		88	Naroditskaya, Irina		461	Opolko, Francis J
	292	Fedorowych, Zenon Alexander		13	Nelson, Cole Robert		402	Shwec, Andrew
	174	Hewko, Timothy Michael		194	Pawson Saldan,Rosemary M		432	Szlapak, Roslana
	82	Higgins, James Danylo		367	Rohrback, Katherine A		402	Shwec, Matthew
	174	Hlynkiw, Oleh R		194	Savino, Angelina Nicole		432	Mazurenko, Dbra Olia
	292	Hlywa, Nicholas J		194	Savino, Hailey Ann		461	Romaniw, Bohdan
	292	Michel, Larissa Kateryna		194	Sawczuk, Alexandra		402	Maksym, Yurko
	292	Rinker, Michael Harrison		13	Sawkiw Jr, Michael			
				283	Spin, Ilko M	QC	434	Dranzewsky, Roman
MN	345	Karkoc, Tatianna		13	Trascos, Christine A		434	Lewycka, Alexandra
				39	Van Schaick, Aidan Bruce		434	Huculak, Roma
NJ	42	Benevento, Charles Daniel		283	Viel, Aileen Karly		434	Lewycka,Alexandra
	42	Benevento, Matthew Steven		5	Wilson, Christine M			
	42	Benevento, Tyler Thomas	OH	112	Burdiak, Nina	SK	444	Kobzey-Kwitkoski, Angeline Elizabeth
	10	Cook, Marie F		102	Krasniawsky, Maria B		444	Kowal, Paul
	171	Dekajlo, Danyan Ivan		112	Pidhirny, Julian		444	Lalonde, Lucille
	42	Dubanowitz, Nathaniel Joseph						

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Майстер-кляса Галини Шепко

Левко Хмельковський

СОМЕРСЕТ, Нью-Джерзі. – Український історико-освітній центр (директор Наталя Гончаренко) 12 травня влаштував майстер-класу карпатського ткацтва, яку провадила майстриня Галина Шепко. Ткацький верстат поставили в передпокої Консисторії Української православної церкви США. У виставковій залі була представлена колекція килимів, суконь та інших ткацьких виробів карпатського регіону.

Г. Шепко показала українське ткацтво „крайки“ на ткацькому верстаті. Крайка, яку вона ткала, є точною копією з книги Доріс Янди „Візерунки українського ткацтва з інструкція-

ми“. Крайки – це жіночі пояси від 2 до 7 сантиметрів завширшки, чоловічі – від 5 до 20 сантиметрів. Крайка була ознакою статусу, бо одягали пояс тільки заміжні жінки.

Г. Шепко з дитинства ткала, у 2016 році почала освоювати ткацькі верстати і відкрила Український ткацький центр „Mokosh“ в Гардінері, Нью-Йорк, щоб поділитися навичками ткацтва і привернути увагу до роботи ткачів української діаспори. Мокоша була слов'янською богинею, символом родючості й жіночого духа, котрий стриже овець і пряде льон.

Г. Шепко живе в лісі на фермі в долині Гудзона з чоловіком і сином, займається приготуванням козячого

Майстер-класа Галини Шепко викликала велике зацікавлення. (Фото: Левко Хмельковський)

сиру, працює на землі, вирощує гриби і обробляє шерсть своїх овець. Вона була однією із засновниць української фолк-групи „Коріння“ зі своїми чотирма дітьми і племінницею, а також групи „Сопілка“ з учнями, які навчаються вдома в графстві Ольстер, і дітьми з місцевої української громади.

Ткацтво в Україні має вікову історію та виплекані багатьма поколіннями традиції. Матеріалом для розвитку ткацтва стали прядильні волокна з вовни, коноплі та льону. Вівчарство давало можливість використовувати овечу вовну.

Для прядіння створили веретена, на нижній кінець яких натягували кружальця з глини або каменю – так звані пряслиця. Вони підсилювали

обертання веретена.

Верстат став кроком до механізації процесу. На вертикальну раму натягували поздовжні нитки, що ставали основою майбутньої тканини. Знизу до них прив'язували невеличкі тягарці, що робили процес більш зручним. Прокладали поперечні нитки поміж нитками основи вручну або з допомогою тоненької палички, що називалась „глицею“ і прибавала нитки до краю виробу, що виготовлявся.

З часом ткацькі знаряддя поволі вдосконалювались, розвивались технології створення тканих виробів.

Майстер-класа Г. Шепко викликала велике зацікавлення. Навчитися ткацтва можна у майстрині в центрі „Мокош“ – Ukrainian Weaving Center in New Paltz, NY.

Карпатська крайка.

Анна Абрамчук...

(Закінчення зі стор. 5)

гати в різних аспектах і більше, простіше стало з перевезеннями гуманітарних вантажів, нікого не треба просили дати дозвіл. Серед перших заходів у статусі нової української громади, ми допомогли в організації концерту народного артиста України, співака і композитора Остапа Гавриша і української співачки МаріАни Гавриш. Там ми зібрали 12 тис. корун і адресно передали на потреби військових. Ми дві зими виготовляли

окопні свічки в „Українському домі“. Чехи посприяли нам у виготовленні потрібних виробів майже на промисловій основі. Нам привезли м'ясо-рубку, які накручують папір. На одному з місцевих підприємств нарізали нам смужок різної товщини, готових уже для бляшанок різної висоти. Так ми навчилися робити свічки швидко і великими партіями. Перевозять безплатно, хто їде в Україну.

Ми цієї зими і розпальники робили, додаючи дерев'яні скіпки до залишків воску та гнотів від свічок. Так виробництво окопних свічок стало безвідходним, а захисникам зна-

хідка, щоб розпалити вогонь, коли все мокре чи вологе.

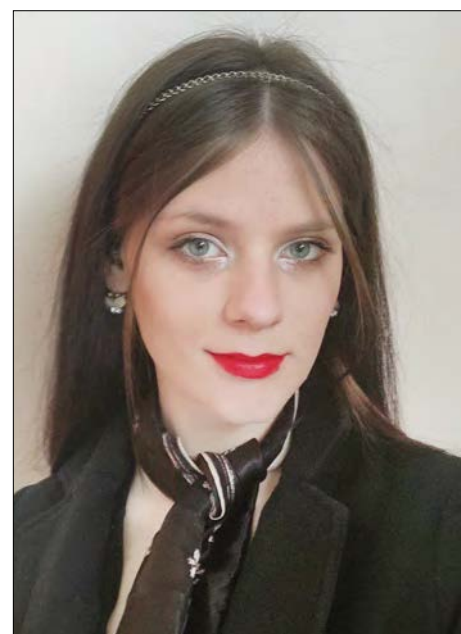
Уже стало традиційним навесні проводити толоки з прибирання вулиць. Цього року ми дуже активно долучилися до проєкту „Чиста Височина“. Дві години спільної праці в групах і навколишнє середовище стало красивішим. Відрадно, що було багато мам з дітками.

Тут є гуманітарний центр, який надає приміщення для наших акцій. Там є безкоштовні речі першої необхідності: одяг, засоби гігієни, білизна, ковдри, посуд, продукти тривалого зберігання. Працюють українки. Ми проводили там майстер-клас із писанкарства, бажаючих було понад 60 осіб.

Багато новоприбулих не знають як шукати роботу, які права і обов'язки вони мають у новій країні, багато перекладацької роботи при оформленні документів. Свого часу нам допомагали волонтери, тепер ми вже можемо самі допомагати нашим людям.

У нас можна послухати новини українською мовою, українське радіо популярне, українці мають трибуну, з якої можуть ділитися радіощами, знахідками і проблемами та відчаєм, розповідати і чути новини з перших вуст.

Чехи з нами завжди в одному просторі, які б заходи ми не проводили. Вони завжди до нас приходять: на виробництво свічок, на зустріч з українською письменницею, на кон-

Анна Абрамчук

церт української пісні, на літературні вечори творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки та інші. Ми завжди надаємо їм слово на наших зібраннях.

Волонтерство для мене стало способом життя. Я без цього вже себе не уявляю. У нас же ні в кого не було досвіду, ми не знали як це робити, ми вчилися на ходу. Все це робилося і робиться на ентузіязмі. Український волонтер – це для мене готовність боротися. У цьому незламність нашого національного духу, а з ним маємо необмежену владу, яку ворогові не здолати.

Українців Іглави на акції протесту в Празі.

SUMA
FEDERAL CREDIT UNION

Завітайте до наших нових філій у Флориді!

Квітень 2024 в St. Petersburg:

8950 9th (MLK) St. North
Suite 130
St. Petersburg, FL 33702

Травень 2024 в North Port:

5400 S. Biscayne Dr.
Suite A
North Port, FL 34287

Зателефонуйте або надішліть СМС:

914.220.4900

Телефонуйте безкоштовно: 888.644.SUMA (7862)

www.sumafcu.org

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Фотовиставка „МА-ТИ“

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 8 травня в Галерії народного мистецтва України урочисто відкрилася фотовиставка „МА-ТИ“, приурочена до Дня матері. На огляд представлені 12 портретів та відеоісторій матерів героїв-захисників. Це 12 материнських долів, 12 історій про невимовний біль та неймовірну силу духу. Кожна фотографія, кожне відео – це щира розповідь про втрату найдорожчого, про безмежну любов та жертвність.

„Фотовиставка „МА-ТИ“ – це не просто експозиція. Це глибоке й емоційне занурення у світ, де панує біль та шана до тих, хто віддав життя за свободу України. Це нагадування про страшну ціну, яку платить

наш народ за свою незалежність. Пам'ять жива, поки ми пам'ятаємо. І наш святий обов'язок – пам'ятати ці імена“, – зазначила заступниця міського голови Марина Гаркава. „Іде війна, важко відривати синів від себе, ще важче їх втрачати. Але ми маємо не падати духом і мобілізувати всі сили для захисту України“, – говорить учасниця проекту, мати загиблого воїна Віра Мукач. Фотопроект втілений Департаментом соціальної політики спільно з мариупольською фотомайстринею Світланою Корабельовою за підтримки Черкаської міської ради.

„З кожним днем в Україні стає все більше матерів, які втратили своїх дітей. Моя мета в цьому проекті була не просто сфотографувати цих жінок.

На фотовиставці „МА-ТИ“.

Я хотіла привернути увагу суспільства до цієї теми, до цих жінок, наголосити, що вони потребують підтримки“, – розповіла С. Корабельова.

Наприкінці заходу М. Гаркава від імені міського голови Анатолія Бондаренка вручила квіти учасницям та виконавцям проекту.

Любов Мірошниченко, мати молодшого сержанта Костянтина Мірошниченка

Людмила Дяченко, мати лейтенанта поліції Станіслава Дяченка

Наталія Работіна, мати сержанта Ігоря Работіна

Талановиті люди з Прикарпаття

Михайло Михайлинин

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Учень Жуківської гімназії Віталій Данило відроджує народні традиції Прикарпаття. Він створив у мальовничому селі Жукові унікальний музей народного мистецтва. Юнак відшукує старовинні речі – вишиті сорочки, доріжки, куделі, коралі, керамічні глечики,

Юний шанувальник української культури Віталій Данило.

дерев'яні різьблені вироби та інші цінні твори, щоб зберегти культурну спадщину для майбутніх поколінь. 14-літній мистець також сам створює чудові речі – він вишиває картини, рушники, кептарі, фартухи, сорочки. До музею односельці приносять збережені старовинні фотографії ще з 1930 року, на яких видно, які традиції шанували українці.

Недавно до музею завітав створений Віталієм художній аматорський колектив „Жуківські бабусі“, щоб провести тут справжні українські вечорниці. Солостки Марія Романчук та Софія Процьків у національних строях разом з подругами подарували всім народні та весільні обрядові пісні, які, на жаль, зникають із сучасного життя.

Село славиться своєю культурною історією. Народні жуківські майстрині з художнім керівником та музикантом Ольгою Бойків в минулих роках побували в Києві на телепрограмах „Надвечір'я“, „Плеяда“. На всю Україну по телебаченню вони співали старовинні народні пісні і розповідали про духовну спадщину краю. Берегинь української культури – Катерини Максим'юк, Ганни Козоріз уже немає на землі, але вони залишили по собі цінний скарб – неповторні вишиванки, ткані верети, посажені невтомними руками яблуневі сади.

Запрошує етнопарк „Ладомирія“

В музеї автентичного костюма

Тетяна Яцечко-Блаженко

Етнопарк „Ладомирія“ – це унікальний арт-простір в Радивиліві Рівненської області, де можна відпочити душею, поринути у минуле, дізнатися багато цікавого. Тут можна побачити скансен, ткацьку майстерню, музей автентичного костюма, воркшоп-простір та ресторацію „Аустерія“, орендувати автентичний костюм. Ініціатором створення етнопарку став Володимир Дзьобак,

керівник Центру дослідження і відродження Волині.

7 травня в етнопарку презентували виставку великодніх рушників та листівок „Великодні передзвони“. Відкриття виставки літнього одягу відбудеться 1 червня. Також в червні заплановані Дівич-вечір, звукотерапія з Максимом Бережнюком (знайомство зі старовинними інструментами), етно-забава „Русалчин тиждень“, відкриття виставки старовинних рибальських експонатів.

МИСТЕЦТВО

Виставка робіт Алли Горської

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Виставка Алли Горської триває в Українському домі столиці. „Була гайдамацької вдачі“, – писав про неї Лесь Танюк. Пекельний подих антилюдської системи А. Горська відчувала тілесно – це була її карма: „Краще бути похованим на цвинтарі людиною вбитою, ніж поза цвинтарем самогубцем-зрадником“, – написала побратимові по мистецькій Голгофі Опанасові Заливасі.

На жахливій світліні понівеченої у 2022 році рашистськими нелюдьми стіни маріупольської будівлі – її панно.

Той-таки дракон, вбивши її у 1970-му, тепер, через півсотні років, намагається стерти з лиця землі і її твори, які дихають потужним подихом вільної України. Але в цій розстріляній стіні вцілів фрагмент: з пробоїни, з чорної неситої пащеки смерті рветься у небо її Боривітер. Співає кольором – тим, що „не існує поза нацією“.

Зруйноване панно Алли Горської у Маріуполі.

Настінні твори Алли Горської.

Виставка творчої спадщини Уляни Грищенко

Марія Порох

КОСІВ, Івано-Франківська область. – В інституті прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв відкрилась виставка „Дотик пам'яті“ творчої спадщини Уляни Грищенко – народної майстрині, вишивальниці, викладачки.

Цей захід ініціювала Жанна Капінус, дочка майстрині, колишня випускниця Косівського училища, на знак вшанування 100-річчя від дня народження матері. В організації виставки допомагали Ніна Стеф'юк – доцентка катедри дизайну Косівського інституту, Ганна Фартушинська – талановита вишивальниця, викладачка цього інституту, а також авторка цього матеріалу.

1 квітня у виставочному залі закладу було людно – дочка та внуки У. Грищенко, викладачі та студенти Косівського інституту, друзі, сусіди, учасники народного аматорського колективу „Осіньне золото“ зібралися

на виставку.

Захід почався хвилиною мовчання для вшанування пам'яті полеглих захисників України.

Виставку відкрила Галина Юрчишин – директорка інституту.

Аделя Григоруk – завідувачка катедри соціально-гуманітарних дисциплін, проректорка з наукової роботи розкрила присутнім віхи життєвого і творчого шляху У. Грищенко, ознайомила з цікавими спогадами її перших студентів, розповіла про творчу атмосферу у викладацькому колективі.

Виступили також Ніна Стеф'юк – доцентка катедри дизайну цього закладу, Ганна Фартушинська – викладачка, Йосип Приймак – відомий мистець і педагог.

Присутні оглянули виставку старовинних фотоальбомів, особистих документів, зразків вишивки.

„Матеріали про життєвий і творчий шлях Уляни Грищенко, спогади, родинні і архівні документи, ця виставка стануть ще однією сторін-

Відкриття виставки (зліва): Аделя Григоруk, Ніна Стеф'юк, Жанна Капінус, Мілана Гавриш (внучка), Галина Юрчишин, Станіслав Гавриш (син), Людмила Гавриш (невістка), Йосип Приймак. (Фото: Наталія Юрова)

кою книги про народну майстриню, вишивальницю, педагогиню, яка проживши довге, тяжке і щасливе життя вишила, вимережила, виткала свою долю і внесла в українську культуру щось таке, що було притаманне не тільки їй, не тільки її роду, а

й усій Україні“, – підсумувала захід А. Григоруk.

На закінчення прозвучала пісня „А сорочка мамина біла-біла“, яку виконав народний аматорський колектив разом із дочкою Жанною під керівництвом Зоряни Романів.

Нові корогви і нові писанкарки

Олександр Вівчарик

СМІЛА, Черкаська область. – Протягом Великого посту майстрині-швачки – парафіянки Покровського собору, вишивали нові корогви для Великодньої хресної ходи. Після цьогогорічної Пасхи вони будуть встановлені біля головного іконостасу.

Обидві корогви вишити комбінованим стилем: бісером і традиційною українською гладдю. Подібних церковних прикрас у Покровському соборі ще ніколи не було. Майстрині пра-

цювали з благословення багаторічного настоятеля Покровського храму протоєрея Петра Дмитрука і чинного настоятеля о. Миколи Середича.

Також у краєзнавчому музеї відбулася зустріч поціновувачів давніх народних звичаїв та традицій, які ще не долучилися до писанкарства. Для них працівники музею і журналістка Юлія Харченко провели короткий експрес в історію писанкування, його символи і певне магічне значення. Кожна із учасниць зустрічі розписала свою диво-писанку.

Навчання з писанкарства.

Протоєрей Петро Дмитрук прочитав над корогвами уставні молитви.

НОВІ ВИДАННЯ

Війна в Україні та польсько-українське стратегічне партнерство

Тетяна Бакоцька

Книга „Війна в Україні та польсько-українське стратегічне партнерство“ – це збірка статей польських та українських науковців за редакцією проф. Станіслава Стемпня, директора і засновника Південно-Східного наукового інституту в Перемишлі, лауреата премії ім. Єжи Гедройця за 2023 рік (нагородила редакція „Rzeczpospolita“). Книга видана двома мовами – польською та українською – і присвячена пам'яті українців, які віддали життя у 2022-2023 роках, борючись за вільну Україну та Європу.

Наукові інтереси автора включають польсько-українські стосунки в XIX-XX ст., стан національних меншин в Польщі та в усьому світі, історію Української греко-католицької церкви, історію культури на Східних Кресах. Вільно володіє українською мовою, неодноразово читав лекції в українських університетах. Історик наголошує, що найкращим способом протидії російській пропаганді є підвищення обізнаності людей, але сьогодні дуже мало книжок з історії України польською мовою і майже жодної з історії Польщі українською.

„Польське суспільство, незважаючи на старі й нові образи на українців, точніше на тих, хто керує Україною, має зрозуміти, що українці борються не лише за себе, а й за нас. Задля майбутньої безпеки польської держави та Європи. Поразка України була б нашою поразкою. Російські

Історик Станіслав Стемпень.

війська були б розміщені на нашому кордоні, під Варшавою. Вплив Росії посилюється б, тому що це країна з величезним населенням і сировинним потенціалом, а також потужними розвідувальними службами“, – пише С. Стемпень у передмові. Історик переконаний, що в нинішній ситуації говорити про відсутність „вдячності“ з боку України за польську допомогу – тривіально. Адже мова йде про стратегічні цілі польської держави і нації.

Слова вдячності від керівників держави – це приємно. Але вони не потрібні для стратегічних інтересів держави. Вдячність нації значить набагато більше. Президенти та уряди приходять і йдуть. Набагато важливіше ставлення нації. Я вірю, що українські біженці, які отримали допомогу від польської держави пам'ятають і цінують це. Українські діти, які ростуть серед польських однолітків, формуватимуть свій менталітет і позитивний образ польського сусіда.

Є багато історичних постатей XX ст., які змогли об'єднати українців і поляків, а не роз'єднати їх. Для мене найбільш об'єднавчою постаттю є Симон Петлюра. Його спільний похід на Київ з Юзефом Пілсудським, битва під Варшавою. Спільна перемога над більшовиками. Ще одна важлива постать – Папа Іван Павло II, який у 2001 році закликав нас у Львові до взаємного прощення і примирення. Рятувала євреїв дія Митрополита Анджея Шептицького, який походить з польської родини і закликав ООН утриматися від насильства над мирним польським населенням. Українцям варто відкрити Юліуша Словацького, який написав вірш про Україну „До матері“. На жаль, багато персонажів досі невідомі українцям і полякам.

За словами С. Стемпня, навіть під час війни держави мають дбати насамперед про свої економічні інтереси. Тому що це довгострокові інтереси, які визначають економічний потенціал країни. Проте ті, хто може дозволити собі допомогти, повинні це зробити. Якби Польща не відкрила кордони 24 лютого 2022

року багатьом українським матерям із дітьми, ймовірно, довелося б тікати до Росії. А Росія тільки цього і чекала.

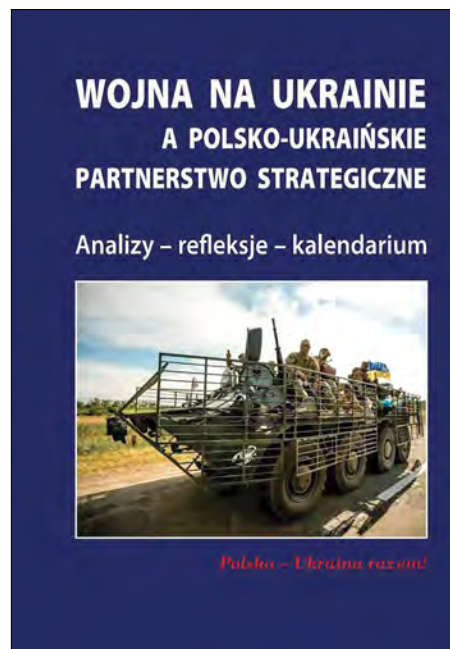
Як у Росії національно-цивілізаційно ідентично розвивалося б молоде українське покоління? І чи не втрачаємо ми, чекаючи подяки, щось набагато важливіше? Варто нагадати слова Юліуша Словацького: „Немає часу шкодувати троянд, коли горять ліси“.

У новому виданні – статті про поточну політичну та військову ситуацію в Україні, російську пропаганду та польську допомогу від влади та суспільства. Є також розповіді українських учасників боїв на фронті та людей, які опинилися в Польщі, рятуєчись від війни. Значна частина видання є продовженням військового календаря, документуючи події на фронті та міжнародну, особливо польську, допомогу українській армії та біженцям. Також є статті про проблеми українських біженців у Польщі.

Проблема гуманітарної допомоги для біженців у Польщі залишається відкритою. Війна на виснаження, яку веде Росія, вимагає великої всіх ресурсів, у тому числі людських. Завдяки міжнародній допомозі Україна протистоїть агресорові, захищаючи цивілізований світ від поширення екстремізму та тероризму.

Чернігівська обласна газета „Світ“

Нові книги з Перемишля. У цьому найближчому до України польському місті, де мешкає чимало українців, уже понад 30 років діє Південно-східний інститут – недержавна організація, створена і покликана для зміцнення польсько-українських контактів, зокрема, вивчення нашої спільної історії. Інститут створив і беззмінно є його директором відомий польський історик, доктор наук, професор місцевого університету (де навчається чимало українців) Станіслав Стемпень. Він прекрасно володіє українською мовою, викладає і в українських університетах. А сам Інститут проводить цікаві семінари, конференції, в його архівах працюють дослідники обох країн, тут най-

Обкладинка нової книги

більша в Польщі бібліотека українських книг, сама установа видає їх немало, польською і українською мовами. В тому числі і видання директора установи, котрий, зокрема, є найбільшим у Польщі дослідником життя і діяльності Симона Петлюри.

Давно співпрацює з Інститутом засновник і редактор нашої газети Петро Антоненко. С.Стемпень надіслав нашому редактору чергові видання Інституту. Насамперед, це двомовне видання „Війна на Україні“ у двох томах. Це колективні монографії, видані під редакцією Стемпня, він же і автор передмов та ряду публікацій. У першому томі „Війна в Україні. Київ-Варшава: разом до перемоги“ проаналізовано перший рік війни. Другий том „Війна на Україні. Польсько-українське стратегічне партнерство“ про перебіг другого року війни. В обох томах вміщена докладна „Хроніка війни в Україні“. Видання фінансувала канцелярія Голови Ради міністрів Польщі за програмою допомоги Полонії і полякам за кордоном. Здійснене видання спільно з Варшавською фундацією „Свобода і демократія“, яка фінансує чимало подібних видань, в тому числі Інституту в Перемишлі.

Книга із фронтового щоденника

Михайло Михайлинин

КИЇВ. – Воїн та лікар Євген Дубровський видав книгу „Історія, яку варто почути“. На початку великої війни він пішов добровольцем на фронт і був військовим медиком бойового батальйону на Донбасі, служив у 110-й окремій механізованій бригаді, яка виконує завдання оборони Авдіївки. З перших днів війни, коли була можливість, у перервах між обстрілами воїн вів фронтовий щоденник. Не у спокої та в безпеці, а в потрощених підвалах, порожніх селах та посеред безкрайніх полів Донеччини записував пригоди воїнів, армійські будні з важкою боротьбою та героїчним протистоянням.

Книга написана в художньому стилі, щоб показати на всю Україну та

світ подвиг українців, мужність воїнів, життя простих солдат, які боронять Україну. Деяких друзів – побратимів лікаря уже немає поруч, вони жертвовно віддали життя за Батьківщину. Пам'яттю пронизані про них зворушливі спогади автора.

Є. Дубровський врятував не одне життя поранених бійців, допомагаючи пораненим, хворим солдатам у найважчий час. Працював у польових шпиталях, створював медпункти в гарячих точках, щоб вберегти кожного захисника. Завдяки авторові, читачі зможуть пережити разом із героями історій важкий та величний шлях захисників Авдіївки. Він написав книгу, щоб це героїчне протистояння загарбникам залишилось у пам'яті майбутніх поколінь. В історіях – подяка найкращим друзям і

На презентації книги в Спасо-Преображенському катедральному соборі Києва.

побратимам, які були поруч, це шана та честь загиблим героям, повага справжнім офіцерам.

Військовий медик нагороджений медалями „Ветеран війни“, „За бездоганну медичну службу“ та „За оборону Авдіївки“. Має відзнаку від Київської міської державної адміністрації.

Обкладинка книжки „Історія, яку варто почути“.

ЛІТЕРАТУРНІ ЗУСТРІЧІ

Представили книгу Романа Кракалії

На презентації книги "Днірова октава".

Ярослава Різникова

ОДЕСА – 18 квітня в обласній науковій універсальній бібліотеці ім. М. Грушевського. Роман Кракалія, уродженець Чернівців, член національних спілок письменників і журналістів України, заслужений журналіст України, лауреат низки премій представив свою нову повість "Днірова октава", що нещодавно вийшла у видавництві "Торговий дім Преса".

Це розповідь про життя і творчість українського педагога-словесника і композитора-аматора Данила Крижанівського (1856-1894), автора музичного шедеву "Реве та стогне Дніпр широкий", написаного на текст з поеми Т. Шевченка "Причинна" (вперше надрукована в альманасі "Ластівка" 1841 року).

Ця потужна мелодія, якій судилося через століття стати позитивним сигналом Національного радіо незалежної України, була створена на Одещині в Болграді. І вперше прозвучала під час вистави на Одеському пересипі з уст улюбленця публіки Марка Кропивницького.

Р. Кракалія відразу визнав – працювати було складно, але цікаво. У офіційних довідниках і енциклопедіях дані про цю неординарну людину надзвичайно скупи і багато у чому перекручені, тож довелося докласти багато зусиль для пошуку хоч якогось фактажу, що для біографічного твору є і фундаментом, і будівельним матеріалом.

Не менш важливим є не просто показ фактів, а творче їх осмислення, пошук сутності характеру героя. А тому, перегортаючи сторінку за сторінкою "Днірової октави", раптом розумієш, яким реалістичним стає образ Д. Крижанівського з усіма його спогадами й мріями, розмовами й

думками, буденними шкільними справами у Болграді та прогулянками Одесою, яку, як стверджує автор, "завжди сприймав як репетицію оркестри перед великим концертом".

Знана художниця, голова Южненського міського об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Шевченка Лариса Дем'янишина, картина якої прикрасила обкладинку "Днірової октави", зазначила, що книга буде цікава всім, хто цікавиться історією рідного краю й стане ще одним артефактом, який пов'язуватиме Т. Шевченка з Одещиною.

Марія Забурання – голова обласного відділення Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка, відзначила глибинне знання автором як української літературної мови, так і її діалектів, в океані яких зростає талант майстра. Сергій Савченко – заслужений художник України, представник абстрактного експресіонізму, що працює в галузі живопису, скульптури та монументального мистецтва, звернув увагу на гармонійність побудови сюжету, вмотивоване використання пейзажних замальовок.

Іван Мельник – головний редактор одеського обласного громадсько-політичного часопису "Чорноморські новини", де понад 25 років працює Р. Кракалія, говорив про власний оригінальний авторський стиль автора, власні мову та почерк. Живим кляси́ком назвав Р. Кракалію гість презентації Алім Карвацький. Читав вірші-присвяти український поет гагаузького походження Віталій Бошков, а про уміння Р. Кракалії творити правдиві, реалістичні образи розповідала філологиня Любов Ісаєнко.

Доцент катедри української літератури Одеського національного університету ім. І. Мечникова Ірина Нечитайлюк, модеруючи презентацію книги, акцентувала увагу на глибокому знанні людської психології й здатності автора підсвітити соціальні, політичні і морально-етичні стосунки, притаманні відтворюваній ним добі.

Саме ця книга була відібрана очолюваною мною комісією з визначення кращих зразків краєзнавчої, історичної, дитячої, художньої літератури місцевих авторів при Одеській облдержадміністрації, отримала додаткове фінансування з обласного бюджету та буде передана до бібліотек області. Адже вона, повертаючи на літературну орбіту ім'я незаслужено призабутого мистця, вчить нас не просто знати, а відчувати й співпереживати минуле свого народу.

Письменниця розповіла про Луганський край

Михайло Михайлинин

ТЕРНОПІЛЬ. – В Тернопільській громаді відбулися творчі зустрічі з членкою Національної спілки письменників України, журналісткою Ганною Гайворонською "З Луганщиною в серці". Поетеса з болем і хвилюванням розповідала про рідне містечко Кремінна, що в Луганській області. Вона пережила жакливі обстріли та бомбардування, під час окупації змушена була залишити рідну домівку. Привітні тернопільці допомогли їй знайти прихисток в Тернополі. Безмежну тугу за рідним краєм, вдячність добрим людям та захисникам вона передала у поетичних книгах "Хочу додому", "Ключі від сонця", які випустила під час війни. Авторка пише, яким щастям є мир і спокій, свобода, віра в Бога.

Під час зустрічі письменниця розповідала про воюючу, терплячу, співучу і поетичну рідну Луганську область та її працьовитих людей, про героїчні міста Рубіжне, Попасну, про важливість збереження української мови на сході України, яку авторка називає у творах кодом народу, що під серцем дозріває, духом нації і дужим його поступом. Поезію "Квітка сонця" авторка присвятила воїнам – музикантам, поетам, художникам, співакам, які загинули під час війни на Донбасі. Про скривавлену, снарядами і кулями побиту Україну, без якої немає життя, про козацьких синів і віру в перемогу авторка написала у творі "Хресна дорога Ісуса Христа і України". Про чумацький шлях, улюблену від коліски луганську землю та український оберіг письменниця розповідає у вірші "Я українка". Суцільним болем є твір про

Письменниця і журналістка Ганна Гайворонська.

заповідний Кремінський ліс – такий гарний і багатий до війни, і спалений, знищений тепер, в якому більше не чути співу зозулі.

Г. Гайворонська зустрічається із біженцями, які постраждали від війни, щоб поетичним словом правди підтримати їх. Вона виступає в будинках народної творчості, при церквах і шпиталях, щоб розповісти про історію Луганщини, яку мало знають українці, про справжню любов до рідної України, про найбільшу річку Сіверський Донець і провальські степи, про славних запорізьких козаків.

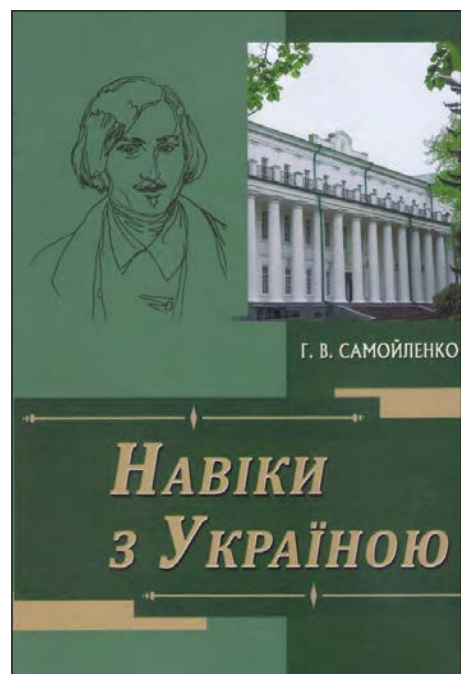
Письменниця написала 14 книг, вона працювала в шахтарських газетах Луганщини, нагороджена медаллю "Будівничий України".

*Я повернусь до зламанних воріт,
Насію скрізь пахучі чорнобривці.
Так, ми з Луганщини і ми є українці,
Земля моя теж древня, наче світ.*

Всеукраїнська конференція про спадщину Гоголя

НІЖИН, Чернігівська область. – 15-та Всеукраїнська науково-практична конференція "Спадщина Миколи Гоголя в українському культурному просторі" відбулася в Ніжинському державному університеті, який 1939 року названо ім'ям свого найвідомішого випускника.

45 років тому саме тут уперше зібрали науковців на Всесоюзну конференцію "Гоголь і сучасність". Розпочалося систематичне вивчення спадщини письменника: написані книги, монографії, захищені дисертації. Створений 1996 року Гоголезнавчий центр ставить за мету комплексне вивчення творчої спадщини М. Гоголя, історіографії та наукової бібліографії, жанрово-стильової своєрідності, поетики творів письменника в контексті розвитку світової літератури, а також активне пропагування наукових здобутків вітчизняного гоголезнавства, координацію науково-дослідної роботи з навчальними закладами країни та науковими установами зарубіжжя. Співробітники регулярно беруть участь у всеукраїнських і міжнародних гоголівських зібраннях. Центр об'єднує вчених різних країн світу, систематично

проводить наукові конференції, семінари і висвітлює свою діяльність у періодичних збірниках "Гоголезнавчі студії".

Такий вступ зробив ініціатор першої конференції і модератор теперішньої – заслужений діяч науки і

(Закінчення на стор. 17)

ПОДОРОЖІ

Івано-Франківськ – місто європейське

Олександр Вівчарик

Мандруючи Україною, не можна оминати Івано-Франківськ – колишній Станіславів (та Станіслав). Як на мене – це найбільш українське місто в Україні. А ще воно потужно розбудовується, є попит на квартири. Насамперед за рахунок переселенців зі сходу України. Їхній характерний говір уже чується на вулицях міста.

Прикарпатці споконвічно готові боронити рідну землю. Воювали в

загонах Северина Наливайка, під проводом Семена Височана уславилися в боях з польськими військами за переправи через Дністер. Славу Височана продовжив Олекса Довбуш. Його наступник Іван Бойко (Бойчук) після жорстоких сутичок з польськими військами відступив на Запорізьку Січ. Відомий прикарпатський письменник Степан Пушик обґрунтував цікаву версію про те, що Іван Бойко є прадідом Тараса Шевченка по матері Катерині.

Пам'ятний знак „Українці голіруч зупиняють зло”.

Пам'ятник засновнику та першому голові ОУН Євгену Коновальцю.

Давній паротяг, як нагадування про спільну з Польщею боротьбу проти агресії Росії на початку XX ст. (Фото: Олександр Вівчарик)

Неоціненним є внесок прикарпатців і їхньої столиці у боротьбу за свободу України на початку XX ст. У 1919 році у тодішньому Станіславі працював уряд ЗУНР. Тут бували Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Симон Петлюра, Євген Коновалець і, звичайно, Іван Франко, на честь якого й перейменували місто до 300-річчя Станіслава в 1962 році.

Завзято воювали на Станіславщині і вояки УПА. І в нинішній російсько-українській війні прикарпатці показали себе з найкращого боку. У світі відоме ім'я Героя України Степана

Тарабалки, який народився неподалік Коломиї в селі Королівці. Цього ушавленого льотчика, котрий менш як за місяць знищив на своєму МіГ-29 40 російських літаків, журналістка „The Times” назвала „привидом Києва”. Під цим уже легендарним ім'ям він, без перебільшення, увійшов в історію.

У Івано-Франківську багато поховань українських героїв, пам'ятників і пам'ятних знаків на честь видатних українців і вікопомних подій. Давній

(Закінчення на стор. 19)

Стрий завжди був українським

Олександр Вівчарик

Стрий зустрів нас сонцем і смачним, ще й дешевим, обідом у їдальні біля залізничного вокзалу, куди прибув автобус. За звичкою я запитував людей про цікаві місця, фотографував. Саме місто склало якесь дивне враження. Доглянуті вулиці межували із засміченими, охайні будинки – з обдертими.

Біля пам'ятника Степанові Бандері, де ми сіли перепочити, до нас підійшов старенький чоловік, поцікавився, звідки прибули і почав розповідати про місто, яке, вочевидь, дуже любить. Так ми і довідалися, що вперше Стрий (тоді Стриг) згадується в історичному документі 1385 року, де про нього йдеться як про центр повіту з 32 селами.

1431 року місто отримало Магдебурзьке право. Але справжній його розквіт розпочався вже у другій половині XVII ст. Цьому посприяв колишній стрийський староста, а пізніше король Речі Посполитої Ян Собеський. У ті часи місто носило титул „Вільного королівського міста”. Тоді ж у ньому виникли чотири церковні братства, що об'єднали широкі кола власне українського населення, яке в ньому завжди переважало.

У середині XIX ст. поселення перетворилося на значний залізничний та газопромисловий центр, що дуже позитивно вплинуло на його розвиток.

З початком Першої світової війни Стрий став місцем народження легіону Українських січових стрільців. 1939 року місто анексував Радянсь-

Розбита російська техніка. (Фото: Олександр Вівчарик)

кий союз, бо воно йому було дуже потрібне через дешеве блакитне паливо. Дашавське родовище забезпечувало газом не тільки Львів чи Київ, його транспортували в Москву та країни Балтії. Загальна довжина газопроводу становила 1,301 кілометр.

Незважаючи на постійні репресії, радянській владі так і не вдалося знищити у стриян прагнення свободи. Тож 14 березня 1990 року в Стрию, першому з українських міст, підняли національний символ – синьо-жовтий прапор України.

Степан Бандера у місцевій гімназії навчався з 1919 до 1927 року. Окрім нього, цю гімназію закінчили багато майбутніх діячів культури, політиків та науковців – Філарет Колесса, Лев Ребет, Олекса Гасин, Петро Мірчук, Степан Охримович, Мирослав-Іван Любачівський, Степан Рудницький.

Від пам'ятника ми пішли до Народного дому. На фасаді будівлі встанов-

лені погруддя Федьковича, Устияновича, Шевченка, Котляревського, Шашкевича, Лисенка. На початку XX ст. у Народному домі працювали українські товариства, ставили вистави українські театри, зокрема „Руська бесіда”, трупи Леся Курбаса і Миколи Садовського, виступали Марія Заньковецька, Модест Менцинський, Олекса Мишуга. Іван Франко читав тут свої твори. З 1 листопада 1918 року в ньому діяли органи державної влади Західно-Української Народної Республіки. Тут були і промовляли до людей Андрей Шептицький, Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Євген Петрушевич, Степан Бандера.

Це місто-музей, місто українського духу. Тому, напевне, тут так багато пам'ятників, а мешканці дуже шанобливо ставляться до захисників України. А ще тут збудовано чимало

(Закінчення на стор. 17)

У місті повідомляють про кожного полеглого героя.

Стрий завжди був...

(Закінчення зі стор. 16)

дивних за архітектурою церков. Як на мене – Стрий ще й своєрідний духовний осередок Львівщини.

Особливо вражає римо-католицький костел Різдва Пресвятої Богородиці. Його годинник о 12-й дня награв багато духовних мелодій. Нам пощастило їх почути.

У Стрию є руїни синагоги. У місті немає єврейської громади, тому велика будівля, зведена 1817 року, на жаль, занепадає і руйнується.

Нестандартним музеєм є колишня тюрма. На її території відкрили величний меморіальний комплекс „Борцям за волю України”. У цій тюрмі одну ніч провів Іван Франко під час етапування з Коломиї до Дрогобича. Тут він написав поезію „Ти знов оживаєш, надіє”.

Навпроти меморіального комплексу стоїть непоказна будівля з пропам'ятною дошкою про те, що в будинку певний час мешкали Михайло і Меланія Кравціви. М. Кравців – український політичний діяч, сотник УГА, член-засновник УВО та ОУН, був в'язнем концтабору в Освенцімі. Його дружина Меланія – письменниця і співачка, теж була членом УВО та ОУН. У Канаді, куди їм вдалося емігрувати, М. Кравців працював у видавництві „Гомін України” та в Головній управі Ліги визволення України. Меланія Кравців була першою головою Жіночої секції Ліги визволення України у Вінніпезі. Обом упокоїлися в Торонто.

Дуже цікавими є давні кам'яниці і вілли Стрия на вулицях Франка, Валовій, Бобикевича, Олесницького та інших. Євген Олесницький разом з однодумцями Остапом Нижанківським та Олексієм Бобикевичем працювали над створенням багатьох організацій Стрийщини, їх називали „стрийською трійцею”. Саме Олесницький організував будівництво Народного дому. Є. Олесницький став одним із прототипів головного героя повісті І. Франка „Перехресні стежки” Євгена Рафаловича. Зараз у його колишньому будинку працює краєзнавчий музей „Верховина”.

Священик, громадський і політичний діяч Олекса Бобикевич, будучи головою місцевої „Просвіти”, створив численні осередки товариства у селах району. Його дерев'яний сторічний будинок досі стоїть навпроти музею „Верховина”.

Остап Нижанківський поєднав непослудувані професії – композитор, священик, підприємець та громадсько-політичний діяч. Саме він написав колядки „Бог ся рождає” та „У Вифлеємі нині новина”, разом з І. Франком видав першу збірку україн-

Знак до 600-річчя першої згадки про місто.

ських пісень. Його смерть була трагічною: 21 травня 1919 року польська польова жандармерія заарештувала Нижанківського в Стрию. 22 травня його розстріляли. Польське видання „Gazeta Codzienna” тоді написало, що пароха стратили нібито за підготовку українського повстання в польському тилу. Хоч у чому насправді польський військово-польовий суд усе-таки звинуватив Нижанківського – невідомо. Телеграма від львівського командування з вимогою звільнити священика прийшла за пару годин після його страти... Скільки українських патріотів отак дочасно пішли у засвіти через бездержавність України, скільки йде зараз через агресію росії.

Відомий український мовознавець Костянтин Тищенко вважав, що топонім „Стрий” є ілірійського походження. Спочатку так назвали річку, біля якої з'явилося поселення. Це дуже стара назва і означає вона якраз „течію”, „струміль води”. Тищенко був знавцем понад 20 мов, вів курси французької, італійської, перської, фінської, баскійської, валлійської та інших мов у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка. Так сталося, що я бачив його 1968 року на Кавказі. Підлітком відпочивав у піонерському таборі, а він керував діалектологічною експедицією Київського університету до п'яти міст на кавказькому узбережжі Чорного моря. Зустріч була епізодичною та випадковою. Навряд чи вона залишилася в пам'яті професора. Однак життя повернулося так, що ми ніби знову зустрілися. І це мене змусило замислитися над тим, як багато в нашому житті взаємопов'язаного, хоч усе тече і міняється. Але Стрий залишається Стриєм – щиро українським за будь-якої влади.

Всеукраїнська...

(Закінчення зі стор. 15)

техніки України, професор катедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя, керівник Центру регіонального вивчення культури Полісся Григорій Самойленко.

У вітальному слові ректор університету Олександр Самойленко відзначив постать М. Гоголя як найпомітнішу у світі. За кордоном його ім'я асоціюється з Ніжином.

„Гоголь, як явище світової культури й літератури, виводить нас на простори світової гуманітаристики”, – так вважає член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту Івана Франка НАН України Євген Нахлік.

Про творчий спадок Гоголя вели мову професорка Центру музичної україністики Національної музичної академії України ім. П. Чайковського Олена Таранченко і старша наукова співробітниця відділу музикознавства Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України Валентина Кузик, доцентка катедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя Олена Кавунник.

Учасники пленарного та секційних засідань заслухали доповіді головного наукового співробітника Інституту літератури ім. Т. Шевченка, керівника Гоголезнавчого центру Павла Мехеда, доцента Національного університету „Києво-Могилян-

ська Академія” Юрія Джулая, завідувачки катедри української літератури та компаративістики Одеського національного університету ім. І. Мечникова Ольги Шевченко, старшої наукової співробітниці, заступниці директора з наукової роботи Інституту Івана Франка Алли Швець, професора катедри слов'янської філології, зарубіжної літератури та методики навчання Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького Олександра Киченка, професорки катедри української літератури Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара Ольги Шаф, професора катедри русистики і східноєвропейських студій Університету Коменського у Братиславі Фелікса Штейнбука.

Присутні ознайомилися з книжковими виставками „Микола Гоголь і Україна” та „Спадщина Миколи Гоголя в науковому доробку вчених Ніжинської вищої школи”, побували в університетському музеї Миколи Гоголя, взяли участь у презентації книги Г. Самойленка „Навіки з Україною”.

Надія Онищенко, директорка Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя

АРКА

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

DNIPRO LLC.

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ
645 W 1st Ave.
Tel.: 908-241-2190
888-336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave.
Tel.: 973-916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: 215-969-4986
215-728-6040

UKRAINIAN FCU
WE START & END WITH U

Offering a Full Line of
PERSONAL & BUSINESS FINANCIAL SERVICES!
ПЕРСОНАЛЬНІ ТА БІЗНЕСОВІ ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

- Checking accounts / Чекові рахунки
- Savings accounts / Ощадні рахунки
- IRA & Share Certificates / Сертифікати
- Loans / Позики
- Mortgages / Кредити на нерухомість
- VISA® Credit & Debit Cards / Платіжні Картки VISA®
- Online & Mobile Banking / Онлайн і мобільний банкінг

Nationwide Access
Members have access to 30,000 no-fee ATMs and 5,000 Shared Branches nationwide through CO-OP network

UKRAINIAN **УКРАЇНСЬКА**
FEDERAL CREDIT UNION ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

ROCHESTER, NY | AMHERST, NY | BOSTON, MA | BUFFALO, NY | CHARLOTTE, NC
CITRUS HEIGHTS, CA | FEDERAL WAY, WA | PARMA, OH | PORTLAND, OR
RANCHO CORDOVA, CA | SYRACUSE, NY | VANCOUVER, WA | WEBSTER, NY

ukrainianfcu.org
FEDERALLY INSURED BY NCUA

СПОМИНИ

Пам'яті Ольги Стокотельної

Наталія Загоруйко

В історії українського Руху опору 1970-1980 років особливе місце належить Ользі та Павлові Стокотельним, які були відданими ідеалам вільної та незалежної України й поєднали своє життя з відомими дисидентами, правозахисниками Надією Світличною та Миколою Горбалем. У квітні цього року Ользі та Павлові мало б разом виповнитися 162. Саме так двійнята Стокотельні рахували свої роки. Та не судилась. 20 грудня 2023 року Ольга покинула цей світ. Цьогоріч Павло вперше за 81 рік буде свій день народження зустрічати сам.

Ключові моменти біографії моєї тітки Ольги, як і всі інші сімейні історії, у нашій родині передавались на

Ксенія Стокотельна з дітьми Марією, Магдою, Ольгою, Павлом. Сибір, 1951 рік

рівні „домашнього епосу“ і часто розповідались нам молодшим і малим замість казок, тому з самого дитинства мені було відомо про те, як висилали до Сибіру родину моєї бабусі (Ольга її молодша сестра), як прадід не хотів вступати до колгоспу, а прабабку Ксенію били в сільраді, щоб підписувала якісь папери на позику, як дали на збори дві години перед висланням до Сибіру, як у „телятниках“ тривала їхня двотижнева подорож до того спецпоселення, як було важко на висланні в 40-градусні морози, як знущались і принижували їх в Сибіру, як після того, як помер Сталін їм дозволили повернутись, про вже пізніші часи, коли вже було знайомство в Києві з Борисом Антоном-Давидовичем.

Були розповіді про Надію Світличну, про Миколу Горбала, про обшуки і прослуховування помешкань КГБ і про важкі випробування, коли тітка Ольга їздила у табір провідувати свого чоловіка – політв'язня Миколу Горбала, а старша сестра Марія – постійний добрий супутник – завжди була її надійною підтримкою під час далеких північних мандрівок до пермських таборів суворого режиму.

У 1990 році Надія Світлична відвідала вперше Україну після 1978 року, і я змогла на власні очі побачити цю легендарну постать.

Саме тітка Ольга познайомила мене з такими видатними людьми як Левко Лук'яненко, Микола Руденко, Євген Сверстюк, Михайлина Коцюбинська, Валентина Чорновіл, Василь Овсієнко. Коли ще тільки вступила до аспірантури, то у Києві на різних культурно-мистецьких вечорах завжди можна було зустріти Леся

Танюка, Атену Пашко, Миколу Плахотнюка, Валентину Попелюх, Валерію Андрієвську, Ірину Жиленко, Людмилу Семикіну, Галину Севрук, Олексія Зарецького, Осипа Зінкевича, Сергія Білоконя...

11 квітня 1943 року в селі Нівра Тернопільської області у подружжя Івана та Ксенії Стокотельних народились двійнята – Ольга та Павло.

Стокотельні 9 травня 1950 року за рішенням позасудових органів, у адміністративному порядку, були виселені на спецпоселення в Томську область із конфіскацією майна, під нагляд спецкомендатури.

Ользі та Павлові тоді виповнилось по 11 років. Дочікуватись у дитячому будинкові, коли звільнять рідних. Повернулись усі разом 1958 року.

Спочатку зупинились у родичів у містечку Копичинцях, однак дозволу на проживання в західній Україні не отримали, а без дозволу – нема прописки, нема роботи... Так опинилась у Кам'янці-Подільському.

Починали життя спочатку. Згодом у 1961 році закінчили навчання в школі та поїхали вчитися до Києва, в омріяний університет ім. Тараса Шевченка.

Перша спроба Ольги виявилась невдалою. Наступного року вона успішно склала іспити, однак на її місце зарахували іншого абітурієнта. Влітку 1964 року вона вступила вже до Шевченківського університету та Київського політехнічного інституту.

Після закінчення університету працювала програмістом. Подаючи документи на вступ, не вказала, що її сім'я була репресована. Пізніше, коли потрапила в поле зору КГБ, їй дорікали, що вона приховала цей факт.

Ольга Стокотельна

Павло за рік до того вступив до Київського політехнічного інституту.

Саме у Києві Стокотельні познайомились із патріотичною молоддю, з-поміж якої були майбутні дисиденти, а також родичі вже репресованих.

Одним із осередків гуртування цієї плеяди було помешкання письменника Бориса Антоненка-Давидовича – духовного наставника, морального авторитета, якому вдалося вижити у сталінських таборах, повернутися в Україну й донести до молодшого покоління дорожочинні свідчення очевидця духовного розквіту 1930-их років та його брутального винищення.

Саме у цьому товаристві Стокотельні познайомились із Надією Світличною та Миколою Горбалем.

На деякий час Н. Світличній вдалось влаштуватись двірником у дитячий садочок, завдяки „доброму

(Закінчення на стор. 19)

Відійшов у засвіти Мирон Демків (1947-2024)

1 травня, після важких 42 днів перебування у лікарняних палатах, відійшов у засвіти Мирон Демків – архітектор, кандидат технічних наук, доцент кафедри архітектури та реставрації Інституту архітектури Національного університету „Львівська політехніка“. Яскравий науковець, педагог і методист, мистець-філософ, людина виняткової доброчесності і скромності, він виховав не одне покоління прекрасних фахівців і до кінця був відданий справі свого життя.

Народився 7 липня 1947 у мальовничому селі Брониця неподалік Дрогобича. Навчався у Львівському політехнічному інституті на архітектурному факультеті, а після його закінчення здобував другу спеціальність при Інституті кібернетики у Києві. Належав до київського гурту „сімдесятників“. Попри спротив радянської системи зумів захистити кандидатську дисертацію з технічних наук і став одним із небагатьох архітекторів, що займалися піонерними у той час автоматизованими, цифровими і системними технологіями.

З 1970 року працював на посаді архітектора, старшого наукового співробітника, завідуючого сектору інформаційних технологій Київсь-

кого зонального науково-дослідного інституту типового і експериментального проектування. З 1988 року був керівником відділу автоматизації проектування Державного науково-дослідного інституту теорії архітектури та містобудування у Києві. Згодом керував тут лабораторією методичного забезпечення.

У листопаді 1991 року став одним із засновників та працівників громадської організації „Українська духовна республіка“, де керував відділом проектних програм.

У вересні 1992 року переїхав до Львова та пов'язав свою долю з ново-заснованою кафедрою архітектури та реставрації Львівської політехніки, став одним із засновників першої в Україні реставраційної архітектурної кафедри, створював її науково-методичні підвалини, брав участь у багатьох реставраційних проектах, виступав з доповідями та керував організацією наукових конференцій та семінарів. Є автором близько 200 наукових публікацій, був керівником кількох дисертацій кандидатів архітектури. Його широка наукова ерудиція прислужилася не одному аспірантові та докторантові не лише кафедрі реставрації, але й усього інституту архітектури.

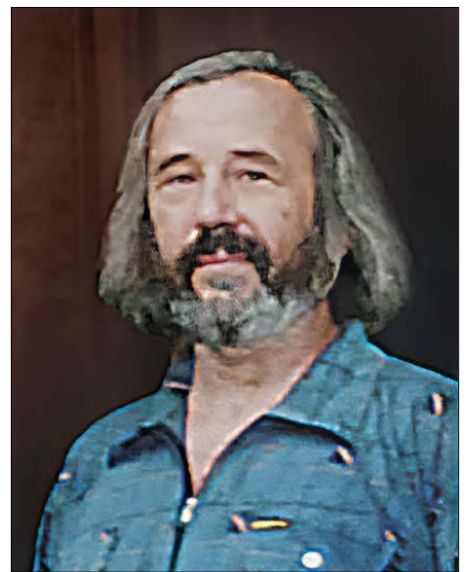
В останні роки працював ще й за

сумісництвом на кафедрі основ архітектури та дизайну, де особливо відзначився керівництвом дипломних робіт з графічного дизайну та дизайну інтер'єру.

Протягом п'яти років (2016-2021) доцент Демків щодня у вільний від занять час працював як мануальний реставратор над відтворенням автентичного вистрою актової залі головного корпусу Львівської політехніки. Реставрований стінопис та ліпний декор залі мають навіки занотований його дотик. Він був душею і об'єднувачем всього колективу реставраторів – не лише витягував гіпсові профілі, виготовляв реставраційні суміші, але й майстрував спеціальні інструменти для реставраційних операцій. Прямо з занять йшов у залу, піднімався на риштування і брався за найскладніші ювелірні відтинки робіт.

Для кафедри архітектури та реставрації М. Демків назавжди залишиться її „системним розумом“, до якого звертатимуться багато наступних поколінь студентів, аспірантів і викладачів.

Талановитий у всьому, він мав золоті руки і був неймовірним працелюбом. На роботі студенти із захопленням слухали його лекції, а вдома в ньому органічно поєднувалися

Св. п. Мирон Демків

якості справжнього господаря, майстра, садівника, городника з особливим ставленням до буденних справ.

Для дружини Оксани Герасименко та доньки Квітани був справжнім другом і радником, добрим, люблячим, ніжним чоловіком і батьком.

Колеги висловлюють щирі співчуття родині покійного. Вічна і світла пам'ять!

Микола Бевз, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури та реставрації Інституту архітектури Національного університету „Львівська політехніка“

Пам'яті Ольги...

(Закінчення зі стор. 18)

серцю завідувача садка Шаповалової Ніни Ничипорівни, яка мусила дорого платити властям за свою доброту, попри те, що була комуністка. У квітні 1977 року вийшла заміж за Павла Стокотельного. Отримала прописку на Борщагівці й хотіла влаштуватись у видавництво коректором, однак казали, що коректором не можна, бо то ідеологічна робота.

Також перебувала під адміністративним наглядом – з 21 до 6 ранку мала бути вдома. Це все супроводжували численні обшуки, прослуховування телефону або його відключення. А от промовиста деталь: коли у Надії Світличної 20 травня 1978 року почалися перейми перед пологами, телефон теж був відключений, тому чоловік змушений був викликати швидку з телефонного автомата, а коли повернувся, то дружина вже тримала на руках маля – сина Івана, якого народила вдома сама на кріслі-ліжку. Це крісло й донині збереглося...

Припинити усі ці поневіряння міг лише виїзд за межі СРСР. У заяві про відмову від громадянства, яку надіслала Світлична ще 1976 року, вона зазначала: „Нижче людської гідності, після усього пережитого бути громадянином найбільшого у світі, наймогутнішого, найдосконалішого концтабору“. Хоча домагалась виїзду впродовж двох років, дозволили лише після того, як на руках було дві маленькі дитини.

12 жовтня 1978 виїхала спочатку в Рим (потрібно було оформити документи для виїзду до США), де її прийняв Папа Римський Іван Павло II, а 8 листопада того ж року прибула до США. Павло Стокотельний приєднався до сім'ї у 1980 році.

23 жовтня 1979 року відбувся другий горезвісний арешт Миколи Горбала за сфабрикованим брудним кримінальним звинуваченням у спробі зґвалтування.

У зв'язку з цим свавіллям Василь Стус написав заяву до прокуратури УРСР на захист Миколи Горбала. Поет намагався привернути увагу до нових методів боротьби з дисидентами, коли для їх дискредитації використовували брудні кримінальні статті.

День виїзду Павла Стокотельного

до США співпав із початком судового слухання 18-21 січня 1980 справи Миколи Горбала, який 21 січня 1980 року був засуджений до п'яти років позбавлення волі в таборі суворого режиму.

Ольга Стокотельна прагне підтримати товариша у скрутну хвилину. Щоб зменшити перешкоди відвідування в'язня у таборі 15 березня 1983 року виходить за нього заміж у колонії. Переговори щодо його звільнення, як і решти українських політв'язнів, велися на найвищому рівні й за сприяння Президента США Рональда Рейгана. Відтак, Микола Горбаль був звільнений одним із останніх разом з Петром Рубаном, Іваном Кандибою, Василем Овсієнком.

Публічно Ольга Стокотельна майже ніколи не розповідала, що їй довелося пережити як дружині політв'язня, який відбував покарання в пермських таборах особливо суворого режиму, лише в Українському народному домі в Нью-Йорку коротенько поділилась пережитим 24 вересня 1989 року, де відбулась її перша зустріч, під час її спільного візиту з чоловіком до США восени 1989 року. Тоді їй аплодували стоячи...

Правозахисні організації випускали інформаційні матеріали, щоб охопити найширшу аудиторію й залучити її до підтримки дисидентів та їхніх рідних. Також слід відзначити великий внесок, зроблений українсько-американською пресою, зокрема газетою „The Ukrainian Weekly“ – вона теж постійно інформувала громаду й закликала до участі в акціях на підтримку України.

Наслідками цієї правозахисної діяльності були не лише слухання в Конгресі, але й хвиля підтримки від звичайних людей з різних куточків світу.

Моя розповідь підходить до свого завершення. Останні неповні два роки свого життя Ольга провела в Тернопільській області разом із чоловіком, який завершував відбудову костелу, зруйнованого ще за часів радянської влади в селі Летячому. Похована в рідному селі біля сестри Марії.

Збереглися такі слова привітання від чоловіка Ользі з нагоди іменин: „Нехай назавжди твоє добре ім'я буде між людьми, як символ чуйності, тепла і доброти“. Так, нехай назавжди буде...

Івано-Франківськ...

(Закінчення зі стор. 16)

паровоз є у привокзальному сквері. Його встановили як нагадування про те, що у залізничних майстернях Станіслава в 1920 році збудували бронепотяг „Кармелюк“; а ще два панцерника – „Запорожець“ та „Чорноморець“ – відремонтували. „Кармелюк“ був освячений за присутності Головного отамана УНР Симона Петлюри і Начальника польської держави Юзефа Пілсудського.

Збереглися могили видатних українських і польських військових, державних та культурних діячів у Меморіальному сквері в центрі міста. Колись тут був некрополь, який налічував 10 тис. поховань, та радянська влада зруйнувала більшість могил і розбила на місці цвинтаря парк – так нищилася пам'ять. Нині тут спочивають сучасні герої з „Небесної сотні“, зокрема Герой України Роман Гурик, полеглі на російсько-українській війні.

Вшановані пам'ятниками Іван Франко, Тарас Шевченко, Василь Стефаник, Адам Міцкевич, Андрей Шептицький, Роман Шухевич, Степан Бандера, Степан Ленкавський, Євген Коновалець, В'ячеслав Чорновіл.

Гуляючи стометрівкою (так в місті називають пішохідну частину вулиці Незалежності – від Вічевого майда-

ну до вулиці Івана Франка), ми побачили пропам'ятну дошку видатному воєначальникові Української революції, полковнику армії УНР Петру Болбочану. Її встановили на фасаді колишнього готелю „Уніон“ (в радянські часи готель „Київ“) до 100-річчя проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року. П. Болбочан проживав тут з січня до червня 1919 року.

У обласній філармонії в тодішній залі ім. Станіслава Монюшка вперше на широку публіку виконано відомий нині на весь світ „Щедрик“ Миколи Леонтовича навесні 1919 року у виконанні Українського республіканського хору, диригентом і керівником якого був Олександр Кошиць. Саме звідси шлях хору стелився країнами декількох континентів до Нью-Йорку, до світового визнання.

Філармонія в Івано-Франківську нині носить ім'я Іри Маланюк – української й австрійської оперної та концертно-камерної співачки, званої в Європі і світі, але маловідомої в Україні. Вона брала участь у Байройтських фестивалях, отримала найвище артистичне звання Австрії та Німеччини „Kammersängerin“. В Австрії ще й Почесний хрест у галузі мистецтва й науки і посаду професора Університету музики та драматичного мистецтва Граца. І. Маланюк є троюрідною онукою славетної української співачки Соломії Крушельницької.

Вшанування полеглих героїв російсько-української війни.

UNION FUNERAL HOME LYTWYN & GRILLO

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Nicholas J. Grillo, Manager

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА І СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тілних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unainc.org

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OXSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
Tel.: 908-872-2192
email: stankouna2@gmail.com

MONUMENTS
Oblast Memorials Co.
PO Box 746, Chester, NY 10918
Tel : 845-469-4247
Custom Designed Quality Monuments
Serving NY/NJ/CT Cemeteries
e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com
web site: www.oblastmemorials.com
BILIGUAL HOME APPOINTMENTS

KULINSKI MEMORIALS
809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835
Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027
KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

***ВІДКРИЙТЕ ПЕНСІЙНИЙ РАХУНОК,
ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СВОЄ МАЙБУТНЄ.***

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by full faith and credit of the United States Government.
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency.

ГОЛОВНЕ БЮРО: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251

КЕРГОНКСОН:
6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

ЮНІОНДЕЙЛ:
226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

АСТОРИЯ:
32-01 31st Avenue
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

ЛІНДЕНГІРСТ:
225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
Info@selfrelianceny.org

ІНТЕРНЕТ:
www.selfrelianceny.org

Поза Нью Йорком дзвоніть:
безкоштовно: 1-888-SELFREL

**APY - Відсотки у річному відношенні з нарахованою дивідендою. Дивіденда - 4.50% нарахowana денно, може бути змінена без попередження. Відсоткові ставки діють з 4/1/2024.*

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency